

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

7 březen 2012
74. ročník

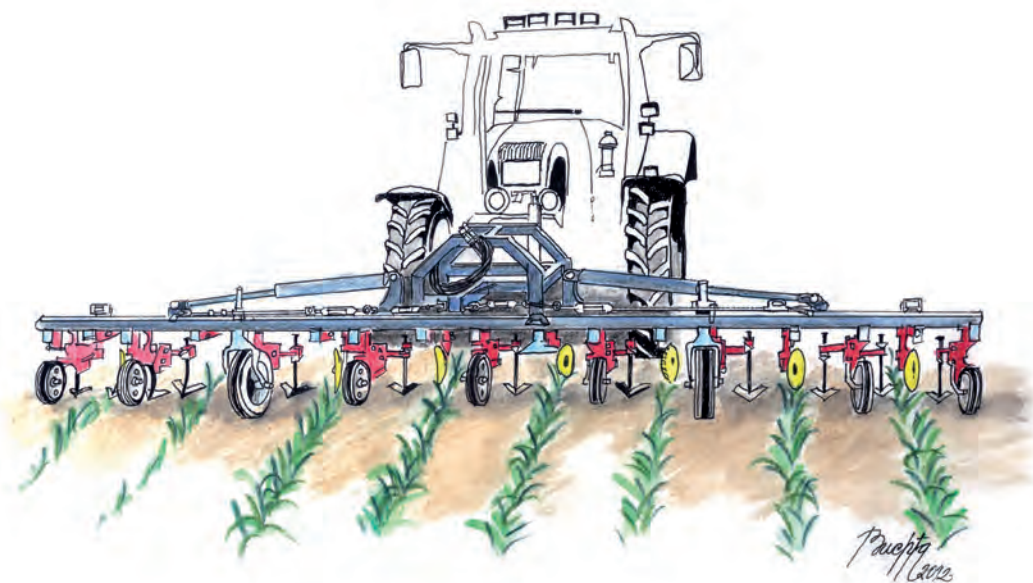
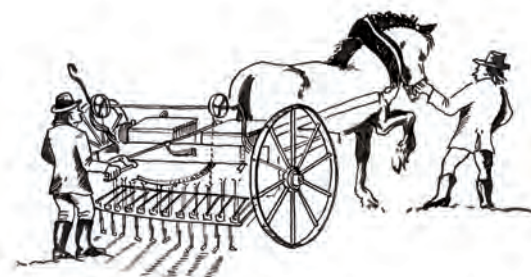
Den učitelů a významné výročí J. A. K.

Projekty partnerství

EDUCO 2012

Lesnické školství
v Dánsku

80. výročí v Spišskej Novej Vsi

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

PROJEKTY PARTNERSTVÍ A ZAHRADNICKÁ ŠKOLA RAJHRAD

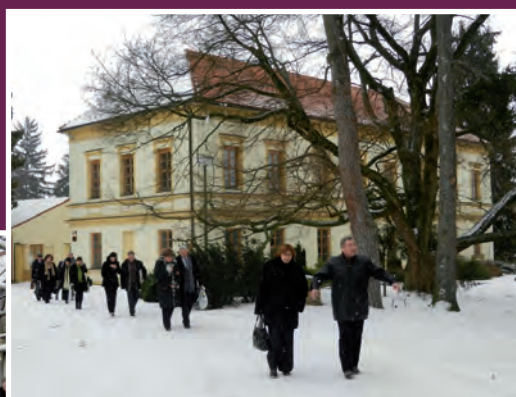
str. 12

SOUTĚŽE DOVEDNOSTÍ ŽÁKŮ V OBORU TESAŘ str. 16

NA STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLE V RAKOVICIACH str. 21

KAŽDÉ JEDNO DIEŤA STOJÍ ZA TO!

* „... Myslím si, že problém nášho školstva všeobecne je v tom, že chceme deti učiť inak, ale dávame im to, čo sme my pocítovali, že nám v škole chýbalo. Ale oni sú iné, oni chcú niečo iné.

* V škole je veľmi dôležité, aby žiaci zažili pocit úspechu, ale aj pocit, že im veria. Hneď v 1. ročníku sme ich brali na všetky veľké akcie, ktoré sme mali - nehovorili sme, vy to neviete, vy ste ešte prváci, vy nie ... Nech bolo čokoľvek, tak sme ich do toho jednoducho hodili. Vždy sme im vysvetlili význam ich práce, že nám na tom záleží, že je to zákazka, ktorá musí byť stopercentne urobená. A oni to urobili. Samozrejme, že sme im dali práce, ktoré boli schopní zvládnuť.

* Premýšľala som, ako ďalej so žiakmi pracovať, aby ich to zaujalo. Chcela som od nich, aby každú svoju prácu zdokumentovali a potom ju predali. Najskôr im bolo všetko veľmi smiešne, chichotali sa, nikdy predtým nič podobné nerobili. Ale museli si svoje výsledky odfoťiť, potom sme to nafilmovali, potom prezentovali, nakoniec sme sa o tom rozprávali. Oni sa videli, videli výsledok svojej práce a nakoniec im to prestalo byť smiešne. Ďalší rok sme týmto spôsobom vykonávali všetky práce. Každú činnosť, každý krok, ktorý urobili, si v spolupráci s majsterkou zdokumentovali. Výsledok si priniesli na vyučovanie, kde sme sa o všetkom rozprávali. A oni vám potom už boli takí šikovní, že chodili svoje práce prezentovať aj na výstavy. Boli napríklad v Trenčíne, kde pred publikom aranžovali ovocie a zeleninu. Jeden aranžoval, druhý všetko uvádzal, vysvetľoval postup, rozprával o škole, ďalší celú činnosť filmoval. Materiál nastrihali, ozvučili, pustili to – no úžasná vec! Nakoniec si z toho urobili svoje portfólio, ktoré následne využili pri záverečných skúškach. Čudovali by ste sa, že sme si nikdy nepísali žiadne poznámky.

* Boli veci, ktoré vyslovene nechceli robiť. Neustále sa pýtali: Čo? Prečo? Na čo je to dobré ...? Keď ale začali pracovať, hneď sa všetko zmenilo. Na fotografiách, na filme, krásne vidíte na ich tvárach, čo chcú robiť, že ich to zaujíma, alebo naopak, keď niekoho niečo nebaví. A na konci sme o všetkom hovorili a pochopila som, že ich práca začala baviť, začali ju brať vážne, keď ju začali fotografovať. Bolo to úžasné, nikdy by som to nečakala, fantastické to bolo!

* Myslím si, že všetky predmety sa dajú takto prepojiť, aj slovenčina, matematika, ale musia to robiť všetci učitelia, aby to dostalo zmysel. A je potrebné začať hneď od začiatku, od momentu, keď žiaci prídu na školu, inak je to skoro zbytočné, inak to berú len ako hru. Mala som

2-hodinové, 4-hodinové bloky, ale na tie štyri hodiny som sa pripravovala aj celý týždeň. Podobným spôsobom som učila už aj predtým, ale nie takto systematicky, veľa mi to dalo. Naučila som sa jednu veľmi dôležitú vec – naučila som sa žiakov počúvať.

* Čo dnešné deti potrebujú? Zistila som, že dôležitá je okrem iného aj úprimnosť. Tie, ktoré som teraz učila ..., viete, my sme o sebe vlastne vedeli všetko, všetko, ale musí to byť obojstranné. Spoznala som ich starosti, kto je ako chorý, kto má akých súrodencov, rodičov, často majú obrovské rodinné alebo vzťahové problémy. Vedeli sme, kto bol do koho zalúbený, kedy prichádzajú, kedy odchádzajú, čo doma robia, aké majú vzťahy, či nie sú rodičia chorí, koľko zarábajú ..., o mne tiež vedeli takmer všetko. Samozrejme, že z môjho pohľadu si nemôžem dovoliť im všetko vyložiť na dlaň, všetko naraz. Keď vidíte, čo vám oni dávajú, tak sa im snažím dávať tak nejako podobne. Vedia, kde bývam, čo robím, čo ma zaujíma, aké mám deti, aj fotografie sme si ukazovali. Bola tu úprimnosť a otvorenosť, skôr vzťah partnerský, ale malo to určité hranice. Oni vedeli, kam až môžu zájsť. Bolo to také iné ...

* Táto cesta je schodná, ale potrebuje skutočne celého človeka. Tiež je potrebná dobrá spolupráca, v tomto prípade aj s majstrom, aby sme sa navzájom dopĺňali, podporovali. A ešte jedna vec je dôležitá, ma oni berú skoro ako ..., ako by som to povedala ...? Svojho času, minulý rok pred Vianocami, sme sedeli v tejto miestnosti, robili vianočnú väzbu. Všetci boli ústretoví, ochotní kamkoľvek ísť, čokoľvek urobiť, všetko, čo sa od nich chcelo. Rozprávali sme sa ... Pôjdete už domov, hovorím im, rodičia vás čakajú, no mama, čo vám povie, keď donesiete takýto svietnik? A jedno dievčatko zostalo chvíľku ticho a potom povedalo, no veď vy ste naša mama.

* Škoda, že muži ako živitelia rodín, odchádzajú zo školstva. Všetko sa dá robiť, všetko je možné, ale musíme si uvedomiť, že deti sú iné. Ani nie dobré, ani nie zlé, iné ..., preto tiež požadujú iné princípy. Každý im tu dáva kus zo seba, inak by to nešlo, bez toho sa nedá pracovať. Nepoznám u nás človeka, ktorý by v škole bol len pre prácu. Každý robí, čo môže, len otázka je, či je to to správne, čo práve v danom momente robíme. Pretože deti sú každý rok iné. Nemožno učiť stále to isté, rovnakým spôsobom, to nikto nepochopí, kto si to neskúsi. Každý deň je iný, každý okamih jedinečný.

* Nie som diplomatický typ, ja poviem na rovinu, čo si myslím, a to nie je dobre. Ocenia to deti? Žiakom sa

v konkrétnom okamihu najviac páči, keď od nich nič nechcete, alebo keď toho chcete málo. Až po čase zistia ..., čo bolo pre nich dobré. Každý robí to, čo mu ide a to, čo môže zo seba dať. Každý dáva niečo iné a iným spôsobom. Ľudia sú všelijakí, aj deti sú všelijaké. Od niekoho vec prijímajú tak a od niekoho zase inak. Nemusí mi byť každý sympatický, ani ja nemusím byť každému sympatická, to je veľmi individuálne. Nikto nie sme najlepší, každý má to svoje, každému sa osvedčuje niečo iné ..., iný systém, iný vzťah, aj deťom vyhovuje každému niečo iné.

- ✿ Mrzí ma, keď vidím, že už sa trochu musíme žiakom pokladať, latka sa stále znižuje. Myslím si, že to nebol dobrý ťah dávať si viac prihlášok na školy a potom musieť

bojovať o žiakov. Podávanie prihlášok často ovplyvňujú aj nerealistické sny rodičov.

- ✿ Kedysi boli žiaci testovaní – vzdelanie odstupňované podľa výsledkov. Ale každý, aj ten najslabší, čo sa dostal „iba“ na trojročný učebný odbor, mal šancu. Keď mu učenie začalo ísť, mohol si dopĺňať vzdelanie. Niektoré deti sa aj „nájdu“ neskôr, základná škola im z nejakých dôvodov nemusí vyhovovať, nesedí im učiteľ, alebo nie sú na všetko rovnako dobrí.

- ✿ Ale každé jedno dieťa stojí za to ..., aby ho niekto počúval, aby sa mu niekto venoval!...

Ing. Eva Miklovičová, zástupkyňa pre praktické vyučovanie
Stredná odborná škola Rakovce

„... Kéž by všem znělo v uších moudré slovo Ciceronovo: Jaký větší a lepší dar můžeme věnovati vlasti, než jestliže vyučujeme a vzděláváme mládež, zvláště za těchto mravů a časů, kdy upadla tak, že je potřebí pomoci všech, aby byla držena na uzdě a krocena. A onen zlatý výrok Platonův, spíše známý, než doposud zachovávaný, že státy budou šťastny teprve potom, až je budou řídit učení, nebo až tu, kdo vládnou, budou se snažit, aby se stali učenými a moudrými...“

Z „napomenutí“ Jana Amose Komenského

UČITELÉ – ODEPSANÁ PROFESE?

Do roku 2030 zmizí polovina pracovných miest, na ktoré sme si zvykli: odepsaní jsou také učitelé.

Bouřlivý rozvoj nových materiálů a technologií je sice úžasnou věcí, má však i své stinné stránky. Jednou z nich je to, že ničí tradiční pracovní místa, na která jsme si v běhu času zvykli. Reálnou skutečností je, že práce pro rostoucí lidskou populaci je stále méně.

Za necelých dvacet let by mohly zaniknout až dvě miliardy současných pracovních míst, což je téměř polovina všech pracovních míst, která dnes existují. Zlikvidují je však nikoliv ekonomické krize, jak se obvykle uvádí, ale především technický pokrok. Alespoň to tvrdí americký uznávaný futurolog a originální vizážista THOMAS FREY, působící jako výkonný ředitel a senior futurismu (předtím dlouholetý inženýr a designer IBM) na DaVinci institutu (neziskovém think-tanku pro vytváření lepší budoucnosti), který dlouhodobě sleduje všechny technologické trendy.

Přednášku na toto téma přednesl na istanbulské konferenci TEDx (www.national-geographic.cz) – nezávisle organizovaném setkání lidí, jejichž myšlenky stojí za to šířit, založeném na principech světového fenoménu TED (spojení zajímavých lidí ze tří světů – technologie, zábavy a designu). Mezi odepsané profese překvapivě patří podle Thomase Freye vedle horníků, vojáků, pracovníků v automobilovém, gumárenském, textilním a dalším průmyslu, těžbě a úpravě surovin a většiny oborů s velkým podílem manuální práce – také učitelé.

Tato profese nemá jistotu, protože se za uplynulých 200 let prakticky nezměnila. Zato svět kolem škol ano. Frey kritizuje fakt, že průměrní učitelé vykládají rok co rok stejnou látku – a to bez ohledu na to, že je to vlastně mrhání časem. Děti své vyučující často neposlouchají, tak proč čas učitele nevyužít jinak? Většina poznatků se k dnešní mladé generaci stejně dostává audiovizuálními cestami, ať už přes televizní obrazovky, počítačové hry, internet nebo monitory tabletů. Učitelé by mohli jen pořídit velmi kvalitní, v ideálním případě interaktivní, nahrávku – a tím by jejich role končila.

Podobné typy výuky už dnes provozují některé americké univerzity, které vyučují přes videa na serveru Youtube. Vzdělání se tak dostane k mnohem více lidem – a ještě se přitom žáci a studenti učí od těch nejlepších na celém světě. Vzdělání se přesune na síť a tam přežijí jen dva druhy pedagogů: ti nejlepší a ti nejlevnější. Zaniknou tedy místa v klasickém školství a na pedagogických školách, nově pak vzniknou nová povolání ve společnostech, která vyrábějí videomateriál na klíč a ve školicích a poradenských střediscích.

(Poznámka: Autorovi tohoto informačního článku se nezbytně vkrádá do mysli myšlenka na tisícileté úsilí organicky spojit vzdělání a výchovu tak, aby se nestaly izolovanými veličinami. Kam však ve futurologickém pohledu zcela zmizela výchova – dnes již, jak jinak – globální?).

Ing. Bohumil Tesařík, Kaznějov

BUDOUCNOST ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ

III. Část

Jedním s partnerů zemědělských škol je i Agrární komora ČR, která se podílí na odborné přípravě k výkonu povolání a podporuje školská zařízení zřízená k tomuto účelu. Uzavíráme téma poslední částí rozhovoru s paní Ing. Jaroslavou Nekvasilovou, která v Agrární komoře ČR zastupuje oblast vzdělávání a poradenství.

Silné a slabé stránky odborného školství

Silnou stránku českého odborného školství je hustá síť škol, a to nejenom středních odborných ale i základních a všeobecných škol – gymnázií. Jsme zvyklí, že škol máme hodně a že jejich úroveň byla v minulosti vždycky velmi dobrá. Zakládáme si u nás také na tradici vzdělané pracovní síly. Touto devizou jsme se řadu let chlubili, stavěli jsme na ní své renomé. Ale v posledních letech dochází, bohužel, k negativním změnám, a tady je na zvážení, „co s tím“. Měli bychom se pokusit negativní trend zastavit a navázat opět na tradici kvalitního odborného školství.

Mezi slabé stránky odborného školství patří skutečnost, že populační ročníky dosáhly (a ještě dosáhnou) na dno, populace 15letých je početně nižší (předpokládá se o jednu třetinu) – viz graf a článek v lednovém čísle. Navíc máme nevyváženou skladbu středních a vysokých škol, což konkrétně obnáší vyšší počet humanitních vysokých ale i středních škol. Více je i škol ekonomických, které jsou dobře obsazené, i když jejich absolventi nenacházejí snadno uplatnění. Ale obsazené nemáme ty školy, které bychom potřebovali, a to jsou technické školy.

Další slabou stránkou je nedostatečné praktické vzdělávání, špatné materiálně-technické vybavení školských zařízení. To je bod, o kterém mluvím řadu let. Naši největší bolestí z pozice zaměstnavatelů je skutečnost, že u nás není dostatečné praktické kvalitní vzdělávání.

A dostáváme se k problému školních statků a center. Jaká je současná situace?

To by chtělo delší povídání... V zemědělském školství jsme měli školní hospodářství a školní statky, které byly při každé zemědělské škole. S nástupem optimalizace školy přišly pod kraje a situace se začala měnit. Docházelo pomalu buď k úplnému zrušení školních hospodářství a školních statků nebo byly přiřazeny k jinému subjektu, nebo fungují nadále, ale mají problémy s vybavením, s materiálně-technickým zázemím. Výuka na nich probíhá dost často problematicky, protože nemají novou techniku, chybí jim nové technologie, jelikož to jsou všechno drahé záležitosti.

Při řešení praktické výuky žáků se objevila i snaha přesunout praxi do zemědělských podniků, což by jistě nebylo špatné, ale... Na školách máme úplně jiné problémy. Když

žák nastoupí do 1. ročníku a je mu 15 let, nemůže praxi na podniku z mnoha důvodů vykonávat. Patnáctiletého potřebujeme naučit úplně základní věci. Kromě běžných pracovních návyků (pravidelná docházka do práce, dodržování pracovní doby, ...) jsou to i základy bezpečnosti práce, respekt k vedoucímu, mistrovi..., což je v 1. ročníku úplný základ. Když v 1. ročníku zmíněné návyky žáci zvládnou, tak jsme první úkol splnili a je vše v pořádku.

Ve 2. a 3. ročníku bychom už žáky potřebovali prakticky vzdělávat, potřebovali bychom, aby si vyzkoušeli nejruznější pracovní činnosti. Ale neustále musíme mít na paměti, že jim je 16, 17 let, nemají řidičské oprávnění a nejsou plnoletí, což znamená, že pořád má někdo za ně zodpovědnost, a stále je namůžeme jen tak posadit na zemědělský stroj. Žáky potřebujeme pouze seznámit s traktorem, s jednotlivými nástroji, a když už si na některý sednou, tak jen v prostorách školního hospodářství, ne v zemědělských podnicích – tam ta zodpovědnost nefunguje. Do tohoto období výuky praxe vidím důležitost funkce školních statků a školních hospodářství.

A přichází 4. ročník. Žáci jsou plnoletí, už je jim 18let, a potřebovali by se seznámit se složitými drahými stroji a technologiemi. Chápu, že by v této době bylo nejjednodušší je poslat do zemědělského podniku – dobré příklady máme. Ale i se stane, že na příslušný stroj ho nepustí, protože jde o velmi drahé zařízení (když stroj poškodí, nikdo jim ztrátu neuhradí) a hlavně žák zdržuje v práci, nezvládá plně obsluhu, teprve se učí.

A tady já podporuji a preferuji centra odborného vzdělávání. Jako Agrární komora propagujeme tuto myšlenku už zhruba 10 let. Naše představa – byla a je – vytvořit v rámci celé republiky jedno, dvě centra odborného vzdělávání, finančně zajištěná tak, aby mohla být technicky a technologicky kvalitně a moderně vybavená a obsahovala všechna potřebná zařízení pro praktickou výuku žáků z celé České republiky. K ubytování by sloužil domov mládeže a žáci by se v centru v potřebném čase vše naučili a proškolili se i ve speciálních technologiích. Po absolvování tohoto tzv. kurzu by už byli schopni zvládnout praxi v zemědělských podnicích.

Praxe v zemědělském podniku by ale znamenala až ten poslední krok v jejich praktické přípravě. Do podniku by šli

už odborně připraveni a nabyté znalosti a dovednosti by si v konkrétních podmínkách vyzkoušeli – poznali by mj. také podnikovou politiku...

Jak se tedy díváte na současnou kvalitu absolventů z pohledu zaměstnavatele je docela zřejmé...

Další slabou stránkou současného odborného školství je malá míra zohlednění potřeb zaměstnavatelů na kvalitu práce, na kvalitu pracovní síly. Chceme trochu jinou kvalitu, ale potřebný vzdělávací systém ještě není nastaven. Neviním z toho školy, ale viním z toho celý systém vzdělávání – nejednotný systém přezkoušení znalostí a dovedností ...

A dostáváme se k maturitním zkouškám, k závěrečným zkouškám...

Nejednotné hodnocení a přezkoušení dosažených vědomostí a dovedností opět náleží mezi slabé stránky našeho odborného školství.

My jako zaměstnavatelé maturitní zkoušky podporujeme. Státní maturitní zkoušky jsou téma velmi kontroverzní, vyjadřuje se k němu řada lidí. Počátek jejich fungování byl doprovázen mnohými nejasnostmi, složitostmi, nepřesnostmi, všichni to víme, u nově zaváděných věcí to bývá. Pokud bych chtěla udělat z dosavadních poznatků závěr, tak pozitivní na státních maturitách je skutečnost, že uvidíme na všech školách stejnou srovnávací úroveň, je nastavena určitá hladina a z té je potřeba se odrazit.

Obdobně se situace mění u učebních oborů. Oceňujeme, stejně jako ministerstvo školství, systém jednotné závěrečné zkoušky, kterou řeší Národní ústav pro vzdělávání.

Každá škola s učňovskými obory může využít jednotné zadání závěrečné zkoušky, které je v rámci projektu Nová závěrečná zkouška připravováno. *(Podstatným rysem návrhu nové závěrečné zkoušky je celostní pojetí této zkoušky, zdůraznění role praktické zkoušky, komplexní pojetí témat jednotlivých zkoušek – písemné, praktické, ústní – a jejich vzájemná provázanost. Další rozdíly spočívají zejména v přímém zapojení odborníků z praxe do přípravy obsahu závěrečné zkoušky a v posílení jejich role jako členů zkušební komise.)* Závěrečná zkouška na jednotlivých školách se stejnými obory vzdělávání mohla mít doposud velmi rozdílnou úroveň náročnosti, uváděné znalosti a dovednosti se těžko srovnávaly.

Z nespokojenosti s touto situací vznikl záměr – závěrečnou zkoušku pro daný obor vzdělávání založit na jednotném zadání témat všech částí závěrečné zkoušky. Zmíněná aktivita šla shora, školy se do projektu dobrovolně přihlašovaly a už se počítá s povinnou formou. Nová závěrečná zkouška přispěje ke kvalitnější přípravě žáků, k jejich lepšímu uplatnění v praxi a ke zvýšení důvěryhodnosti výučního listu.

My zaměstnavatelé budeme vědět, že absolvent má požadovanou úroveň.

V analýze budoucnosti odborného školství jste hovořila o příležitostech, které se v tomto směru rysují.

Zaměstnavatelé jsou ochotni ke zlepšení situace přispět. Mluví se dnes o stipendiích, o sociálních výhodách – jako je příspěvek na dopravu, na oblečení, dovolenou... Vidím z této strany vstřícnost a ochotu. Problémy jsou prozatím v legislativě, kde nejsou tyto uvažované možnosti většinou zohledněny. Když podnik uzavírá smlouvu s žákem, je neplnoletý, smlouvu podepisují rodiče. Na potřebné legislativě se pracuje, ale prozatím není dotažena do úplného konce, je nutno ji dořešit.

Školy a kraje jako zřizovatelé jsou ochotni se na změně podílet. Školy vědí, že mají nedostatek žáků a studentů a neustále hledají cesty, jak si je najít. Je asi pravda, že všechny školy zůstat nemohou. Měli bychom si uchránit naše rodinné stříbro, ty školy, které mají historii, které mají dobrou tradici, ty bychom měli zachovat. Kraje na zachování dobrých škol v mnohých případech slyší, jsou ochotny je podpořit. Ale je pravda, že optimalizace škol stále probíhá, jde jenom o to, jak bude hluboká, jak zasáhne i ty naše „premiantní“ školy.

Zaměstnavatelé, školy, zřizovatelé...

Ohrožení vidím v tom, že se všichni aktéři spolu nedohodnou. V rámci projektu dílčích kvalifikací Národní soustavy kvalifikací funguje Národní soustava povolání (*katalog s popisem požadavků na vykonavatele práce*) při Ministerstvu práce a sociálních věcí. Základním zdrojem pro zpracování potřebných informací do katalogu je práce Sektorových rad, které tvoří zkušení odborníci jednotlivých oblastí trhu práce (zaměstnavatelé, profesní organizace, svazy, cechy aj.). Nástrojem sektorových rad, který umožní ovlivnit rozvoj lidských zdrojů, jsou Sektorové dohody. Je to nový pojem, jsou to jakési nástroje, které mají určitým způsobem zlepšit nesrovnalosti početní, ale i kvalitativní na trhu práce a měly by dát návod, jak onu situaci řešit.

Jak by taková Sektorová dohoda mohla vypadat?

V zemědělství např. chybějí agronomové a zootechnici. My se dohodneme se zemědělskými podniky, se školami, s krajskými úřady, s úřady práce. Zaměstnavatelé vytvoří nová pracovní místa pro agronomy a zootechniky a budeme tak vědět, kde a kolik jich je potřeba. Uděláme nábor, osvětovou akci a získáme zájemce, které odborně vyškolíme formou rekvalifikačního kurzu vyhlášeným úřadem práce. Jak už jsem hovořila v předchozí části, kurz bude zahrnovat dílčí kvalifikace (odsouhlasené sektorovou radou), školy jako autorizované orgány zájemce přezkouší ze znalostí a dovedností (dané hodnotícím a kvalifikačním standardem). Kruh se nám uzavře a my dokážeme v horizontu jednoho

a půl roku do výroby vrátit kvalifikované pracovníky. Toto je forma sektorové dohody, je to řešení přenesené do praxe a nám se líbí.

Špatná situace nastane, když se nám nepodaří dojít k dohodě, když se všichni i ti klíčoví hráči nějakým způsobem nedokáží domluvit. Samozřejmě, důležitými klíčovými hráči je rovněž ministerstvo školství, ministerstvo práce a sociálních věcí, ministerstvo zemědělství, jejich dohoda znamená cestu k nápravě. Ale musí být všichni ochotní se domluvit a každý dle svých možností přispět k řešení. Jinak všechno, o čem jsem hovořila, je pouze v oblasti našich snů a přání.

Co říci na závěr?

Všichni víme, že odborné školství na všech úrovních je ve velmi špatném stavu. Řešení nebude jednoduché, zvláště když dnes už nelze změnit jen jeden nedostatek. Je třeba změnit úplně všechno, což znamená začít už od základního vzdělání

(např. chystané rozdílové zkoušky po 5. a 9. ročníku základní školy). Většina středních škol si na úroveň přijatých žáků, na které pak mají stavět, ztěžují, a zdůvodňují tak obtížnost plnění našich požadavků na odborné vzdělání; střední školy někdy nahrazují školy základní.

Řešení problematiky odborného školství proto musí být komplexní s využitím všech prostředků a spolupráce všech partnerů. Chtěli bychom, aby se k otázkám vyjadřovaly i Sektorové rady formou realizovaných Sektorových dohod, o kterých jsem mluvila před tím. Propojit je třeba dílčí kvalifikace s rámcovými školními vzdělávacími programy a především klást podstatně větší důraz na praktické vyučování a na odbornou praxi. Jsme připraveni udělat revizi odborného školství. Uřídit projekt je záležitost náročná, snažíme se, aby všechny informace z komisí, rad, pracovních skupin se předávaly a dostávaly těm potřebným, kteří je zapracují. Když se vše podaří, bude i budoucnost odborného školství nadějná.

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ V ČR A NUTNOST OPTIMALIZACE SÍTĚ STŘEDNÍCH ŠKOL

Počátek 21. století představuje pro Evropu a vyspělou část světa období velkých změn na trhu práce, ve strukturách zaměstnanosti a v růstu požadavků na dobře připravené lidské zdroje.

Hlavním výrobním faktorem se stávají znalosti, informace, učení a schopnosti lidí je získávat a využívat. Změny, ke kterým na pracovních trzích dochází, se promítají do nároků a požadavků na pracovní sílu a lidské zdroje – nové technologie umožňující růst produktivity, nové trendy v organizaci a mezinárodní dělba práce. Zrychluje se úbytek málo kvalifikovaných pracovních míst a roste počet míst s vyššími kvalifikačními požadavky. Společenské a ekonomické změny se tak promítají do odvětvových a profesních charakteristik pracovních míst, která jsou k dispozici na trhu práce, a do jejich kvalifikační náročnosti.

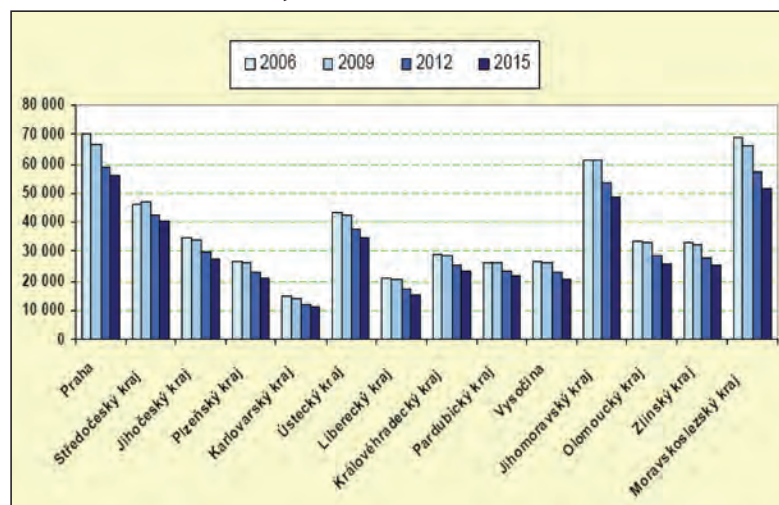
Jednou z velkých zátěží rozvoje vzdělávací soustavy v České republice je klesající počet žáků a studentů. Tento nepříznivý trend zasáhne v dalších letech nejvýrazněji zejména oblast středního a vyššího odborného vzdělávání.

V následujících několika letech se oblast středního školství ocitne v historicky nejvýraznějším demografickém propadu. Od školního roku 2006/07, kdy nastupovalo do 1. ročníku středních škol kolem 140 tis. nových žáků (denní forma vzdělávání, bez nástavbového a zkráceného studia), se tento počet žáků neustále snižuje na

současných asi 110 tis. žáků. Zásadní propad ovšem nastane v následujících letech, kdy počet žáků klesne pod hranici 100 tis. nových žáků a pod touto hranicí se udrží až do roku 2017.

Demografický propad se nevyhne žádnému z krajů České republiky. Lépe mu ovšem budou čelit kraje, které jsou přirozenými centry migrace v rámci ČR, tedy Praha, některé oblasti Středočeského kraje a kraje Jihomoravského (především Brno a okolí). Naopak kraj Moravskoslezský bude čelit výrazně největšímu propadu v této věkové skupině.

Očekávaný vývoj počtu žáků ve středních školách v letech 2006–2015 v krajích ČR

Zdroj: Středisko vzdělávací politiky PedF UK

Proces optimalizace

Již v roce 1997 byl zahájen proces optimalizace, který se týkal především středních odborných škol a učilišť. V období 1996–2000 bylo vyřazeno celkem 343 středních škol a středisek praktického vyučování ze sítě z důvodu jejich sloučení, splynutí či úplného zrušení. Po změně zřizovatelských kompetencí v rámci reformy státní správy nabyl proces optimalizace regionální charakter. Jednotlivé kraje řešily problém nevyužitých kapacit nejčastěji snižováním počtu škol nebo zvyšováním jejich průměrné velikosti. Docházelo jak ke slučování, tak k rušení škol, a tím k optimalizaci struktury studijní nabídky. Prostorové i personální kapacity byly využívány pro oblast vzdělávání dospělých, firemní vzdělávání nebo byly transformovány na jiný vzdělávací stupeň nebo na centra celoživotního vzdělávání.

V období 2000–2005 bylo rozhodnutím zřizovatelů vyřazeno dalších 151 škol a středisek praktického vyučování. Proces optimalizace splnil očekávání pouze částečně. V současnosti střední školy stojí před problémem, zda se udrží s podporou různých dotací, nebo budou v rámci optimalizace zavřeny.

Sřřední technické vzdělání

Střední technické vzdělání se na pracovním trhu stalo nedostatkovou kvalifikací a uchazečů o tuto vzdělávací dráhu i nadále ubývá. Mezi příčiny tohoto jevu patří dlouhodobá podpora rozvoje gymnaziálního a lyceálního vzdělání ze strany státu, masové propouštění ve strojírenských a dalších výrobních podnicích ve 2. polovině 90. let, negativní demografický vývoj populace 15 – 18letých a celkově špatná image práce ve strojírenství, stavebnictví a výrobní sféře obecně.

Nedobrá stav je navíc umocňován skutečností, že jen malá část absolventů technických oborů vykonává po ukončení školy tu kvalifikaci, pro kterou se vzdělávala, a z původně vystudovaných oborů odcházejí jinam. Příčinu tohoto jevu ale již v minulosti hledat nelze, ba právě naopak – odchody z původně vystudované profese jsou nejčastěji způsobeny nenaplněním původních očekávání mladých pracovníků, a to zejména obtížností pracovních podmínek, neuspokojivým finančním ohodnocením a problémy s hledáním zaměstnání. Zaměstnavatelské svazy i jednotliví zaměstnavatelé si vážnost situace začínají postupně uvědomovat a přicházejí s podněty k jejímu řešení, tzn. ke zvýšení zájmu mladých lidí o studium technických oborů a setrvání v nich (viz *Budoucnost odborného školství, Zemědělská škola č. 5, 6, 7, roč. 74/2011–12*).

Dlouhodobé koncepční záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v jednotlivých krajích

S reformou veřejné správy (v roce 2002), která přenesla rozsáhlé kompetence v řízení školství na orgány na krajské úrovni, souviselo zpracování dlouhodobého záměru vzdělávání

a rozvoje vzdělávací soustavy. Aby se zaručila příprava i realizace vzdělávací politiky státu a aby nebyla příliš oslabena soudržnost vzdělávacího systému, měly MŠMT i krajské úřady povinnost pravidelně zpracovávat dlouhodobé záměry (zákon č. 564/1990 Sb., ve znění zákona č. 132/2000 Sb.). **Dlouhodobý záměr ČR uvádí základní tendence a cíle dalšího vývoje, stanoví opatření na úrovni státu (MŠMT)** a vymezuje prostor pro konkrétní řešení na úrovni kraje. Uvádí kromě cílů, priorit a údajů vztahujících se k české vzdělávací soustavě jako celku i jejich možné varianty a odchylné hodnoty vztahující se ke specifickým regionálním podmínkám. Ty jsou podle potřeby dále rozváděny a konkretizovány v dlouhodobých záměrech jednotlivých krajů.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2011 doporučuje následující opatření a jejich aplikaci při procesu schvalování změn v krajích a rozhodování MŠMT:

- snížit do roku 2013/2014 celkový počet žáků v oborech vzdělání s maturitní zkouškou (a v oborech vyššího odborného vzdělávání) ve veřejných středních a vyšších odborných školách o 15–20% (resp. nezvyšovat kapacitu soukromých a církevních středních a vyšších odborných škol),
- při změnách ve struktuře škol a struktuře jejich oborového portfolia podle místních podmínek přihlídnout k následujícím parametrům:
 - podporovat obory s technickým zaměřením, v případě přírodovědných oborů pak ty, jejichž absolventi nemají problémy s uplatněním na trhu práce,
 - potřebnému minimálnímu počtu žáků v denní formě vzdělávání k dosažení ekonomické efektivity (a zachování pedagogické úrovně) vzdělávání,
 - škola poskytuje vzdělání ve více formách a stupních vzdělávání,
 - škola realizuje celoživotní vzdělávání a rekvalifikace,
 - kladné hodnocení školy v inspekční zprávě ČŠI (např. alespoň v jednom bodu hodnocení příklad dobré praxe),
- změny v oborové struktuře projednat se zástupci sociálních partnerů v kraji.

V této souvislosti je užitečné připomenout podnětný článek Ing. Teksla „Zemědělské školství v praxi“ (*Zemědělská škola č. 2, roč. 74/2011–12*), kde autor nejen konstatuje nezbytnost redukce počtu škol a přizpůsobení se prognóze společenské objednávky, ale také konkrétně navrhuje, kam by měl být další vývoj nasměrován. Situaci pochopitelně ovlivňuje mnoho faktorů, avšak principiálně by mělo jít o to, aby bylo i v praxi potvrzeno, že „optimalizace je proces výběru nejlepších varianty z množství možných jevů“ (Akademický slovník cizích slov).

V dalších číslech *Zemědělské školy* se seznámíme s výsledky dotazníkového šetření mezi školami Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru (ÚZEI, 2011), které se týkalo právě procesu optimalizace.

PhDr. Aleš Hradečný, Praha

LESNICKÉ ŠKOLSTVÍ V DÁNSKU

Kratší poznávací cestu do Dánska jsem využil k seznámení s lesnickým školstvím a dalšími poznatky a zajímavostmi z dánského lesnictví.

O škole

Centrální škola je v městě Nødebo v regionu Nordseeland. Další dvě pobočky školy jsou v Jutsku v městečku Kompendal a Løvenholm. Škola zajišťuje vzdělání na různých úrovních. Ročně školou projde okolo 1500 studentů, z toho 40 studuje lesní inženýrství, 140 míst je pro studium předáků lesních pracovních skupin (dle požadavků EU). Dále je umožněno studium 800 kvalifikovaným lesním dělníkům. Školou jsou zajišťovány i krátkodobé kurzy a školení pro průvodce národními parky, apod.

Škola je příspěvkovou organizací, kde stát platí ročně okolo 50 milionů DKK a dalších 15 milionů si škola vydělává formou školného, kurzů, poradenskou činností atd. Sponzoři přispívají na stavby nových budov, bezúplatně jsou předávány často i náročné mechanizační prostředky a technika, a to jak pro otestování, tak i pro potřeby praktických cvičení.

Chod školy zabezpečuje 60 kmenových zaměstnanců, dalších 70 lesních správ se v různém rozsahu podílí na výchově a vzdělání na škole. Vybavení je nadprůměrné – 22 osobních automobilů zn. Opel – stejný typ (úspora na skladě s náhradními díly), 3 pojízdné učebny na terénních nákladních podvozcích s učebnou, kabinetem profesora. Je žádoucí být co nejvíce v centru praxe s možností kdykoliv doplnit poznatky nejen v porostech, ale i v pojízdné učebně s počítači. Učebny jsou vhodné i pro využití při nepříznivém počasí, při poskytování první pomoci při úrazech apod. Dále jsou k dispozici harvestory, různé trenažéry, vyvážecí technika, ale i malé muzeum s historickými exponáty.

Škola má velmi rozsáhlé zahraniční styky, i autor článku zabezpečoval po řadu let vzájemné poznávací exkurze a profesorské výměny s trutnovskou školou. Vzájemná spolupráce probíhá ale i se školami v Thajsku, Surinamu, Ugandě či Iránu (v současné době je spolupráce s iránskými školami prakticky v útlumu).

Na lesnické škole pracuje pobočka odborové centrály pracovníků v Kodani. Odborová centrála je dělena do čtyř sekcí, a to na stavební, strojírenskou, zemědělsko-lesnicko-zahradnickou a pro pensisty. Na vysoké úrovni jsou poskytovány i odbornářské služby v jednotlivých regionech.

Pěstování vánočních stromků

V rámci praxí se škola zabývá pěstováním vánočních stromků, čímž získává další finanční prostředky pro svůj chod. Dán-

sko je totiž jedním z předních exportérů v Evropě a pěstování vánočních stromů představuje významné odvětví nejen v lesním hospodářství státu, ale je výhodné zejména pro drobné producenty a majitele lesů, tedy i pro lesnickou školu.

Navštívil jsem jednu z největších plantáží G. Thorniga Petersena, která se nachází v blízkosti dánské „velehory“ Himmelbjerget. Stromky se zde pěstují z vlastního sadebního materiálu a přebytečné sazenice jsou prodávány kus podle kvality od 4 do 7 DKK (1 dánská koruna DKK = 3,48 CZK). Na vánoční stromky je využíván pouze smrk sitka (*Picea sitkaensis* L.), který nepatří k autochtonním dřevinám v Dánsku, ale zdomácněl a jeho současný význam v dánském lesnictví je značný.

Stromky jsou pěstovány v širokém sponu minimálně 2 x 2 m a během růstu jsou několikrát tvarovány stříháním do konického tvaru, takže spodní části jsou dosti rozložené. Prodej začíná po dosažení věku deseti let, první jakost se prodává za 130 až 150 DKK za kus, u druhé jakosti za 80 DKK a export je zaměřen na trhy v SRN a Velké Británii. Aby v mládí nebyly stromky utlačovány bušením, jsou ve zdejší 20 ha plantáži chovány i ovce, které nejen neničí stromky, ale naopak spásáním udržují spodní části bez poškozování bušením. Navíc za vlnu a maso přinášejí finanční efekt v průměru 1600 DKK za ovci. Na plochu připadá vždy jedna ovce na hektar. Těžba stromků se provádí výběrným způsobem a volné plochy jsou okamžitě nově osazovány.

Plantáž řídí jeden vysokoškolák – lesní inženýr, dále 8 stálých zaměstnanců, dle potřeby jsou krátkodobě najímáni i studenti lesnické školy.

V krátkém článku nelze postihnout všechny poznatky, tradiční i netradiční metody života i lesnické dění. Navštívit tuto zemi je vždy velmi zajímavé, ale nejkrásnější je, když kvetou vřesoviště.

Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
emeritní profesor ČLA Trutnov

PRÁCA S DOKUMENTOM (1)

KANCELÁRSKE BALÍKY

Vytváranie dokumentov a práca s informáciami sa stali prirodzenou súčasťou nášho každodenného života. Zásadným procesom premeny prešiel celý komunikačný proces a každý z nás denne spracováva množstvo informácií, ktoré posúvame v komunikačnom reťazci ďalej – od rôznych listov, správ, referátov, až po články či ucelené práce v podobe napríklad záverečných prác v rámci štúdia. Stávajú sa z nás autori, ktorí sú nútení riešiť otázky formy vo vzťahu k podstate spracovaného obsahu. Ktorý nástroj je najvhodnejší? Ako postupovať pri spracovávaní obsahu? V rámci našej minisérie by sme chceli predstaviť niekoľko nástrojov, ktoré možno použiť pri tvorbe rôznych dokumentov. Nie je to úplný výpočet dostupných riešení, je to niekoľko tipov, ktoré by snád mohli byť nápomocné pri hľadaní vhodného postupu. Predstavíme si možnosti spracovania textu, grafických objektov, bližšie by sme si predstavili niektoré formáty, aktuálne trendy v oblasti publikovania a napokon aj niektoré vybrané štandardy a odporúčania, na ktoré by autori mali pamätať a rešpektovať ich.

Úvodom si dovoľíme upozorniť na niekoľko momentov, ktoré pri tvorbe dokumentu rezonujú ako problémové. Je to najmä fakt, že autori ako prvý krok riešia formátovanie dokumentu. Treba mať však na pamäti to, že podstatný je obsah, jeho fyzická prezentácia (vzhľad) nemôže určovať spôsob spracovania. Takže až keď máme obsah pripravený, mali by sme začať riešiť to, ako by mal dokument vyzeráť. Komunikácia informácií je o obsahu, nie o forme. Mnohí majú určite veľa osobných, praktických (negatívnych) skúseností s tým, že dokument si často „robí čo chce“ – vôbec sa nesnaží pochopiť, že autor nechce takú veľkosť či rez písma, odrážky či číslovanie. Prečo sa to deje? Odpoveď snád niektorí čitatelia nájdu v našej minisérii.

Obrázky majú svoje špecifické vlastnosti a tieto grafické objekty nemožno plnohodnotne spracovať v nástroji, ktorý nie je na to špeciálne určený. Grafy a schémy majú svoje špecifiká a preto boli vyvinuté prostriedky, ktoré to rešpektujú.

Každý dokument má svoje vlastné identifikačné údaje, ktoré označujeme ako metadáta. Podľa nich možno identifikovať autora, ale aj názov a ďalšie informácie. Viete že ako autor máte možnosť ovplyvniť to, ako metadáta vyzerajú? Zvyčajne sa názov počítača alebo používateľské meno premietajú do tejto roviny. No a ak autor rozvinie svoju „tvorivosť“ v podobe veľmi vtipného či inak zaujímavého identifikačného prvku, vystupuje ako autor dokumentu pod týmto menom. Takže pozor na vlastnosti dokumentu a najmä na možnosť ich editácie a korektného nastavenia.

Kancelárske balíky

Asi najznámejším nástrojom, v ktorom vytvárame dokumenty je Microsoft Office, ktorého ovládanie sa stalo dokonca základným meradlom počítačovej gramotnosti napríklad aj pri výbere zamestnancov. Pritom tento balík je iba jedným z dostupných riešení, s ktorým možno na počítači pri tvorbe dokumentu pracovať.

V prípade kancelárskych balíkov treba mať na pamäti skutočne to, že sú to nástroje určené pre kanceláriu a na tvorbu jednoduchých dokumentov.

Ponuka základných nástrojov vo všetkých aplikačných riešeniach:

- textový editor,
- tabuľkový kalkulator,
- prezentačný editor,
- grafický editor,
- databázové prostredie.

Existujúce dostupné nástroje v rámci skupiny kancelárskych balíkov možno rozdeliť do dvoch základných skupín – **programové balíky vyžadujúce inštaláciu na pracovnej stanici** používateľa a **balíky v podobe webových aplikácií** (webová služba).

Medzi základné produkty v rámci riešení, ktoré vyžadujú inštaláciu na pracovnej stanici používateľa patria riešenia spoločností Microsoft a Oracle – MS Office a OpenOffice (StarOffice). „Obmedzením“ je to, že tvorca (autor) má prístup k svojim dokumentom v závislosti od prístupu k disku pracovnej stanice, používateľa majú často problém s „poslednými“ či „aktuálnymi“ verziami svojich dokumentov, otáznka je kompatibilita použitých riešení.

Zdieľanie dokumentov je možné iba na základe ich fyzickej výmeny medzi zainteresovanými, napríklad umiestnenie na nejaký dokumentový server, alebo zaslanie e-mailom ako príloha.

MS Office

Produkt spoločnosti Microsoft, licenčne viazaný (komerčný produkt). Vývoj je riešený formou nových verzií, ktoré sa vždy zakupujú ako nová licencia.

Základné súčasti balíka MS Office:

- Textový editor (Word)
- Tabuľkový kalkulator (Excel)
- Prezentačný editor (PowerPoint)
- Databázové prostredie (Access)
- Publikačný nástroj (Publisher)

OpenOffice.org

OpenOffice.org je kancelársky balík, ktorý možno prevádzkovať na všetkých hlavných operačných systémoch a platformách, je voľne stiahnuteľný na internete. OpenOffice.org je projektom medzinárodnej komunity dobrovoľníkov a sponzorov.

Základné súčasti balíka OpenOffice.org:

- Textový editor (Writer / Text)
- Tabuľkový kalkulator (Calc / Zošit)
- Grafický editor (Draw / Kresba)
- Spracovanie prezentácií (Impress / Prezentácia)
- Matematický editor (Math / Vzorec)
- Databázové prostredie (Base / Databáza)
- Vizualný editor HTML (HTML)

Kancelárske balíky ako webová služba (webové aplikácie)

Kancelárske balíky v podobe webových aplikácií predstavíme na portfóliu 3 riešení – Google Docs, Zoho, ThinkFree, ktoré sú k dispozícii buď v plnej miere bez obmedzení, alebo s určitými reštrikciami. V porovnaní v vyššie predstavenými nástrojmi sa ako na výhody poukazuje na mobilitu dokumentov, kooperatívnosť v procese tvorby obsahu, dostupnosti vždy najaktuálnejšej verzie. Mínusom môže byť hrozba v prípade ochrany a bezpečnosti, nakoľko zdrojové dáta sú na serveroch poskytovateľov služieb. Plne však platí, že za stupeň ohrozenia svojich dát nesie primárnu zodpovednosť autor a jeho disciplinovanosť.

Google Docs (Google)

Prístup k službe je na stránkach <http://docs.google.com> alebo <http://www.google.sk> a vytvárať možno textové dokumenty (dokonca aj vzorce), tabuľky, prezentácie, kresby a formuláre. Služba je bezplatná, prístup je na základe používateľského ID (je ním aj konto na gmail). Podľa interných nastavení zdieľajú vytvorené dokumenty buď jednotlivci alebo celé skupiny, stupeň zdieľania môže byť nastavený na úrovni prívilegií bez možnosti editácie (úprav) až po kompetenciu meniť dokument. V prípade publikovania výsledného informačného produktu na webe je aktualizácia zabezpečená tým, že odkaz má formu permanentného odkazu a akákoľvek zmena (autorizovaná) nevyžaduje prepis dokumentu na webe, dostupná je vždy jeho najaktuálnejšia verzia.

Zoho (Work Online)

V ponuke na stránkach produktu (<http://www.zoho.com>) je textový editor, tabuľkový kalkulator, prezentačný nástroj, tvorca projektov, databáz, organizér a Wiki. K dispozícii sú šablóny, možnosti zdieľania dokumentov a pod. Konverzia do PDF je súčasťou štandardnej ponuky. Formáty súborov: dostupné všetky štandardne používané typové rozšírenia.

ThinkFree Online (ThinkFree Corporation)

Na stránkach <http://www.thinkfree.com> je dostupná paleta nástrojov, ktoré patria do klasickej ponuky kancelárskych balíkov ako ich poznáme aj z iných riešení.

Odporúčania pri práci s kancelárskymi balíkmi:

- každý „vidí na svojom počítači niečo iné“ (a je to plne v závislosti od nastavení konkrétneho zariadenia) – aj typy písma nemusia byť rovnaké,
- najskôr spracujte čistý text, potom formátujte (práca so štýlmi a šablónami),
- minimálne používajte techniku „copy/paste“ a či „kopírovať/vložiť“, ak už tento postup aplikujete, využívajte možnosť vkladania iba textu a potom si text preformátujte,
- snažte sa vytvárať nové dokumenty, needitujte „staré“ alebo nie Vaše dokumenty, metadáta Vás odhalia,
- mnohé funkcie sa viažu na používanú verziu, pamätajte, prenáša sa obsah dokumentu, nie verzia programov,
- tabuľkový kalkulator nie je aplikácia pre spracovanie (skutočných) grafov a už vôbec nie štatistický softvér,
- obrázky potrebujú vlastný, špecializovaný nástroj na spracovanie,
- nie je tabuľka ako tabuľka (textový editor v. tabuľkový kalkulator),
- pri ukladaní dokumentu (typové rozšírenie súboru) si všimajte možnosti, ktoré aplikácia ponúka a voľte formát, ktorý nie je spojený s Vašimi nastaveniami či verzou – ideálne sú tzv. kompatibilné formáty (RTF, XLS, DOC).

Práci s kancelárskymi balíkmi by bolo možné venovať oveľa viac priestoru ako sme využili. Cieľom však nie je „manuál“ pre prácu s konkrétnym balíkom či prostredím, k dispozícii je nemalé množstvo rôznych príručiek a manuálov. Naším cieľom bolo predstavenie tejto skupiny nástrojov na tvorbu dokumentov, ktoré by snáď mohlo byť inšpiráciou pre autorov „neprofesionálov“, ale so „znalosťou vecí“.

PhDr. Ľubica Jedličková, PhD.
Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre

KVALITA ĽUDSKÝCH ZDROJOV – ZÁKLAD KVALITY INŠTITÚCIE

Predstavujeme projekt LUZK

Eudské zdroje a ich kvalita ako základ budovania progresívnej a systémovej korporatívnej politiky sa dostávajú v našich podmienkach do centra pozornosti najmä v poslednom desaťročí. Inštitúcie – treba otvorene povedať, že najmä pod tlakom globalizácie a internacionalizácie v oblasti pracovných vzťahov – začínajú chápať význam systematického formovania kvalitnej personálnej základne každej inštitúcie bez ohľadu na orientáciu a pôsobnosť.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, vzdelávacia inštitúcia, ktorá pôsobí v oblasti vysokého školstva ako samostatná vysoká škola už 60. rokov, si uvedomuje potrebu kontinuálneho kvalitného vzdelávania vlastných zamestnancov tak, aby boli schopní pôsobiť v súčasných trhových štruktúrach. Kvalitná príprava študentov predpokladá funkčnosť všetkých súčastí procesu – od administratívnej agendy a riadenia na všetkých úrovniach, cez zabezpečenie vzdelávacieho procesu kvalitnými pedagógmi až po realizáciu vedecko-výskumných aktivít a procesov. To si v súčasnosti vyžaduje kvalitnú personálnu základňu s relevantnými vedomosťami a schopnosťami na primeranej úrovni informačnej a počítačovej gramotnosti.

Na základe výzvy v rámci Štrukturálnych fondov EÚ, Operačný program Vzdelávanie, OPV-2009/1.2/01-SORO bol pripravený návrh projektu pod názvom Rozvoj ľudských zdrojov a zabezpečenie kvality na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre (LUZK), ktorý úspešne absolvoval schvaľovacie procedúry a získal finančné prostriedky na praktickú realizáciu.

Ako deklaruje projekt, ktorý sa rieši v rámci 6 samostatných aktivít od augusta 2010 do apríla 2013, základným strategickým cieľom je dosiahnuť neustálu adaptáciu univerzity na aktuálne a perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti a iniciácia procesu trvalého zlepšovania.

Cieľovými skupinami sú vysokoškolskí učitelia, manažment verejných vysokých škôl a zamestnanci výskumu a vývoja.

Aktivity projektu LUZK:

1.1 Zvýšenie kvality riadenia a komunikácie manažmentu univerzity

1.2 Vytvorenie vnútorného modelu systému manažérstva kvality na SPU v Nitre

2.1 Rozvoj a prehĺbenie cudzojazyčných kompetencií

2.2 Zvyšovanie informačnej gramotnosti

2.3 Vzdelávanie v projektovej činnosti

2.4 Zvyšovanie odbornosti v oblasti prípravy a vyhodnocovania vedeckých experimentov

- Cieľom aktivity 1.1 je podporiť princíp kultúry kvality na univerzite prostredníctvom ďalšieho vzdelávania vedúcich pracovníkov v oblasti komunikačných zručností, manažérskych zručností a riadenia kvality.

- Cieľom aktivity 1.2 je vybudovať interný systém manažérstva kvality na univerzite, rozpracovať metodické postupy a nástroje sebahodnotenia a iniciovať tak proces trvalého zvyšovania kvality.

- Cieľom aktivity 2.1 je podpora profesionálneho rastu učiteľov, vedúcich zamestnancov a zamestnancov výskumu a vývoja prostredníctvom cudzojazyčného vzdelávania v oblasti všeobecného a odborného jazyka anglického (Callanova metóda) a nemeckého, čím sa sleduje zároveň podpora medzinárodnej spolupráce a mobility zamestnancov SPU.

- Cieľom aktivity 2.2 je prehĺbenie vedomostí a zručností zamestnancov univerzity v oblasti počítačovej a informačnej gramotnosti a ich naplnenie na úrovni získania Európskeho certifikátu na počítač – ECDL, skvalitnenia projektového riadenia pomocou softvérových nástrojov, rozvoja elektronického publikovania a integrácie e-vzdelávania do výučbového procesu.

- Cieľom aktivity 2.3 je rozšíriť vedomosti zamestnancov v oblasti projektovej činnosti – 7. rámcový program a jeho nástupnícke iniciatívy, Program celoživotného vzdelávania (LLP), Štrukturálne fondy EÚ (Operačný program Výskum a vývoj, Operačný program Vzdelávanie).

- Cieľom aktivity 2.4 je získanie a zvýšenie teoretických a praktických vedomostí v oblasti navrhovania a realizácie agrobiologických experimentov s využitím prostriedkov informačných a komunikačných technológií.

Lektori pôsobia na rôznych pracoviskách univerzity, okrem katedier sú to aj špecializované pracoviská (Centrum informačných technológií Fakulty ekonomiky a manažmentu a Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU). Vzdelávanie sa realizuje na úrovni pracovných skupín, záujemcovia sa na konkrétne podujatia prihlasujú u asistentov aktivity, ktorí zabezpečujú vzájomnú komunikáciu počas celého trvania projektu. V prípade záujmu zo strany frekventantov sú možné osobné konzultácie podľa vzájomnej dohody s lektormi. V rámci týchto konzultácií možno venovať čas konkrétnemu problému, o ktorý sa frekventant zaujíma.

Súčasťou realizácie projektu je spracovanie a publikovanie metodických (vzdelávacích) materiálov podľa jednotlivých tematických skupín – aktivít. Vzdelávacie materiály majú frekventanti k dispozícii osobne, ďalší záujemcovia sa môžu

k publikáciám dostať prostredníctvom akademickej knižnice univerzity – Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pre SPU, ktorá ich má vo svojom fonde.

Pre potreby projektu bolo sprístupnené samostatné webové sídlo (<http://luzk.uniag.sk>), kde sú publikované všeobecné informácie o projekte a dokumentácia, ďalej aktuálne informácie pre frekventantov a výberovo rôzne študijné materiály a odkazy na informačné zdroje. Vzdelávanie zamestnancov nie je jednorazový akt, je to permanentný a najmä systémový

proces rešpektujúci tak všeobecné potreby a požiadavky, ako aj korporatívne špecifiká. Určite aj na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre sa otázka kvality ľudských zdrojov stane prirodzenou súčasťou personálnej politiky a manažmentu a neskončí zavŕšením projektu LUZK. Skúsenosti realizačného tímu projektu potvrdzujú, že úsilie vynaložené na prípravu a realizáciu jednotlivých aktivít prináša ovocie.

PhDr. Ľubica Jedličková, PhD.,
Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre

ZVYŠOVÁNÍ ODBORNÉ ÚROVNĚ STUDENTŮ

Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy v Táboře

Dokladem o tom, že studenti zemědělské školy se svědomitě připravují na své budoucí povolání je nejen jejich úspěšnost u maturit, ale i práce na odborně zaměřených projektech.

Projekty mohou řešit v rámci maturitních a absolventských prací, při plnění školních vzdělávacích programů nebo se mají možnost účastnit společných projektů školy a odborných firem.

Jednou z těchto firem v oblasti pěstování rostlin je SAA-TEN-UNION s.r.o. V červnu 2011 byla podepsána smlouva s touto firmou a s šlechtitelsko-osivářskou firmou RAPOOL CZ s.r.o. (obchodník s osivem řepky) o spolupráci při zvyšování odborných znalostí studentů VOŠ a SZeŠ v Táboře. Firma Saaten-Union CZ s.r.o. byla založena v roce 1998 jako dceřiná společnost šlechtitelsko-osivářské společnosti Saaten-Union GmbH, která je špičkou ve svém oboru. Zakladatelem mateřské společnosti je sedm šlechtitelských stanic, které se zabývají šlechtěním více než čtyřiceti druhů kulturních plodin, především obilovin, řepky, kukuřice ale např. i chřestů. Zabývají se především zkoušením a registrací nových výkonných odrůd s optimálními parametry pro české zemědělství.

Cílem projektu je zvýšení odborné úrovně studentů a zajištění rostoucí konkurenceschopnosti na trhu práce. Projekt je koncipován tak, aby studenti v průběhu studia získávali nejnovější znalosti, informace a zkušenosti z problematiky rostlinné výroby. Dále bychom u nich chtěli rozvinout schopnost orientace v dané problematice, přímo je seznámit s vedením porostů jednotlivých plodin a zapojit je do tohoto

procesu od setí až po sklizeň. Studenti budou mít možnost pracovat s desítkami odrůd zasetych na pozemcích Školního statku v Měšicích.

Garantem tohoto projektu za společnost Saaten-Union CZ je Ing. Viktor Mačura, MBA – odborný poradce a koordinátor poradenské služby, za školu Ing. Josef Maroušek, odborný pedagog školy.

Ing. Blažena Hořejší, VOŠ a SZeŠ Tábor

PROJEKTY PARTNERSTVÍ A ZAHRADNICKÁ ŠKOLA RAJHRAD

Zapojení do mezinárodních vzdělávacích programů náleží k aspektům nových forem výuky nezbytných pro 21. století.

Tento trend tu má již dlouholetou tradici a iniciativou managementu Střední odborné školy zahradnické a Středního odborného učiliště Rajhrad vedeného ředitelem PaedDr. Markem Kňazíkem. Úspěšné zapojování do řady odborných aktivit potvrdily i výsledky z minulých let v rámci projektů Comenius 2007–2009 nebo Comenius 2009–2011.

V současnosti jsou Rajhradští začleněni do mezinárodního projektu v rámci programu Leonardo Da Vinci s názvem Gartenbauausbildung in Europa (Zahradnické vzdělávání v Evropě) probíhajícího v období 2011–2013. Již možnost účasti hodnotí zdejší studenti a pedagogové velmi vysoko. Oproti předcházejícím projektům se rozšířil počet partnerských institucí.

Kromě již tradičních z Eupenu v Belgii, Münsteru v Německu, Langenlois v Rakousku, Rāpinē v Estonsku, Bielsko-Biala v Polsku se zvýšil jejich počet na 13. Zapojily se např. Munkårgardsgymnasiet, Tvååker, Švédsko, Škola za Hortikulturo in Vizualne Umetnosti Celje, Slovinsko, Gewerblich – industrielle Berufsfachschule Muttentz, Švýcarsko, TECOMAH, L'Ecole de l'Environnement et du Cadre de Vie, Jouy en Josas Ceres, Francie, BBZ Niederlenz Schw. Gartenbauschule Niederlenz, Švýcarsko, Iskola-Bartha János Kertészeti Szakképző, Sentez, Maďarsko a výčet ještě doplnila další škola z Německa Staatliche Gewerbeschule Chemie, Pharmazie, Agrarwirtschaft, Hamburg.

Komunikačním jazykem byla určena němčina, což je pro naše studenty přínosem. Dává jim příležitost většího osvojení řeči našich jižních a západních sousedů, protože trend v České republice zaměřený na preferenci angličtiny poněkud odsouvá němčinu do pozadí. Účast v projektu je i příležitostí dalšího prohloubení vzájemné informovanosti o zahradnickém vzdělávání, seznámení se s novými trendy v oboru, poznání aktiva, případně pasiva různých řešení problémů a příležitostí k nahlédnutí do prostoru stále více se sjednocující Evropy, kde budoucí generace budou společně žít a budovat svoje zázemí.

Ke stěžejním úkolům tohoto multilaterálního partnerství třinácti evropských škol se zahradnickými obory patří realizace odborných soutěží, odborné, především praktické výuky, dalšího vzdělávání pedagogů, prohlídky partnerských institucí, odborné exkurze a další aktivity v rámci nejrůznějších oblastí zahradnických oborů, jako je kupř. floristika a aranžování květin, poznávání, pěstování a ochrana rostlin, zelinářství, sadovnické úpravy včetně hřbitovních, dendrologie, přírodní parky, stromolezectví, ale také péče o zdraví, možnosti zvyšování výkonu, týmová práce atd. Aktivity pro-

jektu navazují i na předcházející Comenius 2009–2011, jehož součástí bylo vytvoření Evropské zahrady na pozemcích polské zahradnické školy Bielsko-Biala (*Zemědělská škola č. 6, roč. 73/2010–11*).

Mobilita Leonardo Da Vinci garantována Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy (NAEP) se sídlem v Praze přináší díky uskutečněným akcím tolik potřebnou mezinárodní výměnu zkušeností, dovedností a znalostí a rovněž vyhodnocení výsledků a následně pak využití či zohlednění ve vzdělávacích programech jednotlivých škol. Přínosem oproti minulosti je také skutečnost, že hlavní produkty obohatí i internetovou stránku projektu a že dojde k rozšíření existujícího lexikonu odborných zahradnických termínů o další jazyky.

Samotný projekt Leonardo Da Vinci zahrnuje jako cílové skupiny žáky a studenty ve věku 15–20 let a učitele zejména odborných zahradnických předmětů. Za školu Rajhrad byla kontaktní osobou pověřena Mgr. Helena Badalová. SOŠZ a SOU Rajhrad má v rámci projektu Leonardo Da Vinci opět prioritu – jako jediná zastupuje Českou republiku a dostala nabídku na 24 mezinárodních mobilit.

Činnost školy je už od začátku školního roku velmi bohatá. V září zavítali na naši školu do Rajhradu studenti a pedagogové ze zahradnických škol polského Bielsko-Biala a slovinského Celje. Prohlédli si areál školy, rozsáhlé školní pozemky včetně růžařského areálu patřícího k nejznámějším v České republice, zúčastnili se odborné výuky a následně i společné besedy spojené s výměnou zkušeností. V rámci doprovodného programu se seznámili s kulturními památkami Rajhradu a nedalekého Brna. Hosté obdivovali i novou přístavbu školy a pozoruhodné venkovní úpravy.

Přínosem pro rajhradskou školu se stala i zahraniční praxe jejích studentů v součinnosti s partnerskou institucí ZAWM Belgie. Po teoretické přípravě provedené zdejšími zkušenými pedagogy byl realizovaný pobyt zaměřen na praktickou výuku mnoha zahradnických oborů. Ve sklenících firmy Bioland se seznámili s pěstováním zeleniny včetně jižních plodů, poznali i distribuci zemědělských výrobků a v německém městě Aachen pomáhali s prodejem na místním tržišti. Dostali se i do města St. Vith, kde pracovali při sklizni brambor pomocí nejmodernějších mechanizačních prostředků. Vyzkoušeli si i nejnovější metody pokládky dlažby příjezdových cest a chodníků na veřejných prostranstvích v okolí Eupenu v rámci zdokonalení se v zahradní architektuře.

Programový pobyt se však nesoustředil pouze na samotnou výuku spojenou s praktickými cvičeními. Studenti se zúčastnili několika poučných exkurzí v různých belgických městech, navštívili nejen vysoce prosperující zahradnictví, ale také místní muzea, přední čokoládovnu Jacques, národní parky apod. Belgičtí hostitelé byli s prací našich studentů velmi spokojeni, což pravidelně potvrzovali i na mezinárodních seminářích evropských učitelů zahradnictví.

Dalším počinem rajhradské školy bylo spolupřátelství 16. ročníku mezinárodní soutěže květinářů a floristů Brněnská růže (*Zemědělská škola č. 5, roč. 74/2011–12*).

Stojí za zmínku, že v rajhradské škole se vžilo analyzovat každou mobilitu a získané poznatky pak realizovat při dalších činnostech s cílem připravovat výuku v moderním pojetí tak, aby ze školy vycházeli vzdělaní a cílevědomí absolventi schopní se plně uplatnit v praxi nejen v České republice, ale i v zemích Evropské unie.

Ing. Jiří Ptáček, SOŠZ a SOU Rajhrad

OHLEDNUTI ZA BRUSELSKOU KONFERENCÍ COME-HR

Kompetenční model představuje konkrétní kombinaci vědomostí, dovedností, znalostí, zkušeností a dalších charakteristik osobnosti (tzu. kompetencí), které jsou potřebné k efektivnímu plnění úkolů a nezbytné pro řízení organizace.

Dne 9. listopadu 2011 se konala evropská konference na téma „Competence Modelling for European HR and Policies: Bridging Business, Education, and Training” (COME-HR) se zaměřením na nové možnosti a přístupy k odbornému vzdělávání v kompetenčních modelech, e-learningu a sociálních komunitách. Celkem 64 účastníků ze 16 zemí světa se sešlo v Thon hotelu Bristol Stephanie v centru Bruselu, aby přispěli do diskuze svými zkušenostmi a poznatky v oblasti kompetenčních modelů. Konference navazovala na diskuzi z předchozích evropských konferencí ve Vilniusu, Maďarsku, Bukurešti a Bruselu.

Řečníci prezentovali výsledky projektu eCOTOOL – Europass CS eco-tools a Kompetenční model podporující lepší popis, on-line verzi pro uznávání kompetencí, což by mělo přispět k evropským kompetenčním standardům. Druhý den pak následoval praktický workshop pod vedením koordinátora projektu Christiana M. Strackeho, kde se řešily otázky týkající se praktického modelování evropských kompetencí, a kde mohli účastníci tvář v tvář diskutovat a vyměňovat si své názory a zkušenosti.

Mezi nejdůležitější body konference patřila prezentace doktora Kenji Hirata z Tokijské Univerzity v Japonsku a prezentace profesora Christiana M. Strackeho z Univerzity

Duisburg-Essen. Jejich projevy představovaly teoretický základ k otázkám kompetenčního modelování a představovaly základ pro rozvoj dialogu na téma kompetenčního modelování v evropském kontextu. Neméně významné byly projevy zástupců z Evropské komise – Carla Scatoliho, André Richiera a Martina le Vrange, jejichž podněty také přispěly do diskuze.

Ing. Lenka Fišerová, ÚZEI Praha

EDUCO 2012

Mezinárodní vědecká konference

Ve dnech 3.–4. února 2012 uspořádal Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze společně s Katedrou zoologie a antropologie FPV UKF v Nitře a Katedrou životního prostředí FPV UMB v Banské Bystrici už VII. ročník této úspěšné konference v Tatranské Štrbě.

Letošní téma konference „Dynamika institucionálního vzdělávání v kontextu přípravy učitelů přírodovědných, zemědělských a příbuzných oborů“ se odrazilo v přednáškách plenárního zasedání a v jednotlivých vystoupeních v odborných sekcích.

Plenární zasedání zahrnovalo tři hlavní referáty, které přednesli představitelé pořádajících institucí, a účastníci konference – vysokoškolští učitelé, odborníci připravující budoucí učitele, ředitelé a učitelé fakultních a cvičných škol – se zapořovali do názorů a zkušeností těch, kteří se danému tématu věnují hlouběji.

Rozvíjení talentů a studentská odborná činnost

PAEDDR. ANNA SANDANUSOVÁ, PH.D. z Univerzity Konstantína Filozofa v Nitře seznámila s „Podmienkami, možnostmi a formami rozvíjania nadania žiakov vo voľnom čase na príklade SOČ“. Uvedla, že rok 2007 se stal mezníkem, kdy byly nastoleny podmínky umožňující se věnovat i žákům nadaným (změna i v normativech, učitelé ohodnoceni za přípravu talentovaných žáků). Za touto možností ale pokulháva příprava učitelů pro práci s nadanými žáky. Nadané žáky charakterizuje vyhláška, připravují se vyrovnávací, harmonizující programy... Jednou z možností, jak podchytit talenty je také studentská odborná činnost (SOČ). SOČ je činnost dobrovolná, zájmová, probíhá na všech středních školách s cílem objevovat talenty, podporovat jejich zájem. Je to i forma dalšího vzdělávání, u žáků velmi oblíbená a má i mezinárodní pokračování. Soutěžící si mohou vybrat ze 17 soutěžních oborů, soutěž je postupová, žák prochází od školních kol výše. Výhodou je mimo jiné rozproštění její činnosti do celého školního roku.

K jakým výsledkům se autorka příspěvku dopracovala? Hodnocení této formy podpory talentů probíhalo pomocí dotazníků. Při výzkumu je zajímavé, jak se žáci k soutěži dostali, proč se zúčastnili (motivace, i povinnost), kdo žákům pomáhal (rodič, učitel, odborník, i sami bez pomoci), jaký vliv má soutěž na žákovo sebevědomí... K porovnání sloužil druhý dotazník, který vyplnili soutěžící z nejvyššího kola po absolvování přípravného semináře. Tady žáky nejvíce zaujaly workshopy, jejich absolvování jim pomohlo při vlastní prezentaci, s novými zkušenostmi si sami řekli, jaké další semináře by pro svou práci potřebovali. Připravili zaměřené přednášky i pro metodiky, kteří soutěžící vedou, aby „se to dobré neztratilo“ a žáci měli pro svou činnost tu největší podporu.

Archivují evidenci nadaných žáků a pokračují se zájemci i formou letních škol, aby se talentovaní „neztratili“. Mohou už také sledovat, kam a jak ve studiu a svém vlastním rozvoji absolventi SOČ pokračují. Na některých školách už se vypisují stipendia pro nadané studenty, uplatňují se speciální programy. SOČ je jedna z možností rozvíjení nadání žáků. Obdobných soutěží je na Slovensku celá řada, další připravují organizace např. IUVENTA (Slovenský institut mládeže), ŠIOV (Štátny inštitút odborného vzdelávania)..., nebo nestátní organizace (soutěž mladí vědci Slovenska).

Nadaní žáci v přírodovědných oborech

Na předchozí téma navázala DOC. PAEDDR. RNDR. MILA-DA ŠVECOVÁ, PH.D., která přednáší na FPV Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica a PŘF Univerzity Karlovy. „Talentovaní žáci v přírodovědných oborech“..., jak se takový žák pozná? Námět se stal i obsahem jedné diplomové práce. Zabýváme se talentovanými, uvedla doc. Švecová, a na druhém pólu problémovými žáky. Ale, co ten střed, z kterého se také mohou vyvinout talenty? Své zkušenost získávala autorka ze středoškolské i základěškolské vrstvy, talenty objevovali při pořádání nej-různějších odborných soutěží. Zjistili například, že ne každý mladší talent má úspěch i v pozdějších letech, někteří mohou být tzv. „přestudovaní“. Jak bychom měli talent u mladších rozvíjet, jak mají dále pokračovat, jaké jsou mimoškolní možnosti? A jak zvládnou talentované žáky učitelé, není takový žák jejich konkurent? Ve svém výzkumu sledovali proto i učitele, zjišťovali, jak poznají talentovaného žáka. Talentovaní žáci bývají často i problémové děti. Málo učitelé respektují, sami se moc prosazují. Při vyšším počtu žáků ve třídě se s talenty nepracuje snadno. Bylo by řešením zřídit školu s nadanými žáky? I u talentovaných žáků je správné vyžadovat spolupráci rodičů.

V rámci mimoškolní činnosti se doc. Švecové velmi osvědčila spolupráce s akademií věd. Akademie se stala garantem pro žákovské odborné aktivity, při nichž se vědci z různých oborů se věnují skupinkám dětí podle jejich zájmu. Vysvětlí jim a ukáží přístupnou formou, čemu všemu se lze ve vědě věnovat. Významná byla např. činnost v lesnické sekci, kterou zvláště zdůraznil uplynulý Mezinárodní rok lesů. Zajímavé aktivity jsou se zaměřením na badatelství. Prezentované výsledky ukázaly, že je to správná cesta.

Celoživotní vzdělávání u nás i ve světě

Závěrečný výstup plenárního zasedání měl ředitel Institutu vzdělávání a poradenství PROF. ING. MILAN SLAVÍK, CSc.,

a to na téma Celoživotní vzdělávání jako fenomén současnosti. Uplatnil dva pohledy na uváděné téma – závěry z grantu a své zahraniční zkušenosti. V dřívějších dobách, kdy fungovala jediná školská soustava, další vzdělání už více méně nebylo nutné. Pokud našlo uplatnění, tak se další vzdělávání především týkalo jazykové přípravy. V současnosti je vzdělávání někdy trochu moc liberální, ale také bezbřehé bez morálního základu.

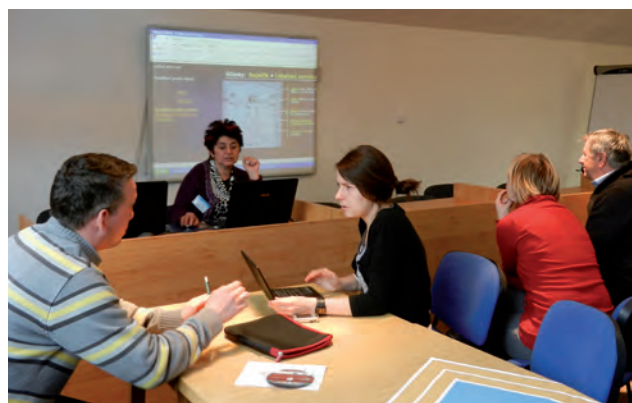
Problematika celoživotního vzdělávání souvisí i s nedostatkem žáků. Školám se nyní otevírá velká možnost vstoupit do celoživotního vzdělávání! Mnohé naše zemědělské školy mají dlouhou a významnou tradici a zemědělci tu získávali v rámci poradenství nejnovější poznatky už v minulosti. Aby obdobné uplatnění našly školy i dnes, zjišťovali pracovníci IVP mj. i to, jaké informace by současní příjemci informací – farmáři chtěli a potřebovali.

Dnešní farmáři požadují nejaktuálnější informace, a to od učitelů odborných předmětů vyžaduje průběžné vlastní vzdělávání, dobrá znalost novinek i z praxe. Na druhou stranu se učitelé musí naučit pracovat s dospělými, což vyžaduje jiný přístup k posluchačům, než jsou zvyklí z žákovských lavic. Úspěšní jsme v celoživotním vzdělávání u formy univerzity třetího věku, tady se objevuje jediné problém jazykový.

V pohledu do zahraničí může uvést tři odlišné zkušenosti – např. z Moldávie, kde poptávka po celoživotním vzdělávání není, z Brazílie, kde i přes částečnou negramotnost zajímavým způsobem funguje distanční vzdělávání, univerzitní konsorcia, existují výborné studijní podpory. Na příkladu rozvinuté země, jako je např. Japonsko, je možné si uvědomit, že nelze uplatnit jen vysoké technologie. Vždy je nutné nezapomenout na humánní složku vzdělávání. Současná krize je především krize morální – proto také zdůrazňujeme nutnost celoživotního vzdělávání.

Program konference pokračoval jednáním v sekcích a tomu se budeme věnovat opět v následujícím čísle.

akr

NAŠE SPOLEČNOST JE NEMOCNÁ

Tentokrát ve svém sloupku nebudu uvádět čísla, ani ekonomická fakta o našem zemědělství.

Zkusme se odpoutat od zběsilého běhu věcí tohoto světa, od veškerého materiálního shonu, od pokleslé politiky, od každodenních kauz rozkrádání naší země, od mediální záplavy násilí a negativních zpráv o nedobré budoucnosti, kdy jedna přebíjí druhou a kdy to všechno nemá konce, kdy je tím vším pohlcena naše mysl, náš život a stupňuje se pocit beznaděje, respektive malé naděje na rozumné řešení. Naše společnost je nemocná. Je nemocná mocí moci, mocí peněz, absencí morálky, absencí solidarity a slušnosti.

I v této době je třeba si podržet normy a hodnoty, které jsme dostali do vínku od svých rodičů a od svých učitelů. Jsou to normy a hodnoty, které vždy, po staletí, tvořily základy naší společnosti, normy a hodnoty křesťanské. A to bez ohledu, jestli jsme věřící, či nikoliv. Podnikatelský génius světového rozměru Tomáš Baťa hodnotil v roce 1932 světovou hospodářskou krizi následovně: „Mravní bída je příčina, hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací. Potřebujeme mravní stanovisko k lidem, k práci a veřejnému majetku.“

Závěrem bych chtěl poukázat na to, že svět začíná být ve varu. Così visí ve vzduchu, così se začíná hýbat od Wall Street

přes Brusel až k nám. Začíná dramaticky přibývat množství lidí nespokojených s během tohoto světa. Nespokojených s neviditelnou nadvládou mladých analytiků, kteří nikdy nic neřídili. S nadvládou bank, s nadvládou ratingových soukromých agentur, které na koho ukážou, tomu vystavují ortel smrti. S nadvládou politiků, kteří jsou čím dál více odtrženi od lidí a vládnou v podstatě jenom sami pro sebe.

Jsem si jist, že se blíží doba, která tento stav změní. Že se blíží doba, kdy se vrátí normální hodnoty. Většina z nás jsou zemědělci anebo mají k zemědělství a venkovu blízký vztah. Když jsem se v osmdesátých letech na brněnské Masarykově univerzitě seznamoval s dílem velkého meziválečného filozofa a sociologa, představitele slavné brněnské školy, profesora A. I. Bláhy, dočetl jsem se úvahy, které jsou nám blízké dodnes. Ta hlavní byla, že venkov a jeho hlavní obor zemědělství jsou mravním zdravím národa, že jsou jeho základem. Že se zde rodí mravnost, slušnost, pracovitost a že tyto hodnoty jsou nadčasové a trvalé. Přeji si, aby současná turbulentní doba byla předznamenáním návratu těchto hodnot, neboť je nejvyšší čas.

Ing. Jan Veleba, prezident Agrární komory ČR

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

NEJLEPŠÍ ŽÁCI V OBORU TESAŘ

jsou ve Střední škole řemeslné v Jaroměři

Střední škola řemeslná v Jaroměři uspořádala v pořadí již třetí kolo soutěže dovedností žáků v oboru tesař z celých Čech.

Vyhlašovatelem této soutěže byl Cech klempířů, pokrývačů a tesařů, ředitelem soutěže jeho předseda Ing. Martin Maršík, hlavním rozhodčím se stal Ivan Dvořák (Střešní pláště s.r.o.). Soutěž probíhala 14. a 15. února 2012 v areálu truhlářských dílen jaroměřské školy, slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen se uskutečnilo o den později v zasedací místnosti Královéhradeckého kraje. Soutěž tesař probíhala pod záštitou hejtmána Královéhradeckého kraje Bc. Lubomíra France, který se osobně zúčastnil slavnostního zahájení soutěže ve společenské místnosti Střední školy řemeslné v Jaroměři. Soutěžící přijeli povzbudit i další významní hosté, PhDr. Jiří Nosek – radní za školství Královéhradeckého kraje a Mgr. Táňa Šormová – předsedkyně kontrolního výboru Královéhradeckého kraje a členka školské rady na naší škole. K soutěžícím promluvil také starosta Jaroměře Ing. Jiří Klepsa.

Soutěže se zúčastnilo celkem 24 soutěžících z 12 škol. V dvoučlenných družstvech žáci plnili dva úkoly. Nejprve odpovídali na písemný teoretický test a po té následoval praktický úkol, který spočíval ve zhotovení makety střešní konstrukce s úžlabím – v časovém úseku devíti hodin. Na prvním místě se umístili naši žáci: Lukáš Honsnejman a Filip Tomac ze Střední školy řemeslné v Jaroměři. K tomuto nejlepšímu umístě-

ní tyto žáky dovedl učitel odborného výcviku pro obor tesař Bc. Ladislav Kubias.

Touto cestou děkuji všem mistrům, učitelům a ostatním pracovníkům školy, kteří připravují žáky na budoucí technická povolání.

Zdeněk Víték, zástupce ředitelky pro odborný výcvik

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre v tomto roku oslávi 60. výročie vzniku samostatnej Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Po celú dlhú dobu sa menila do svojej dnešnej modernej podoby. Svojím vedeckým zameraním je jedinou univerzitou v SR, ktorá má na zreteli ďalšie smerovanie slovenského poľnohospodárstva a rozvoj vidieka.

Na svojich šiestich fakultách prináša na trh vzdelávania bohatú ponuku – 87 akreditovaných študijných programov bakalárskeho, inžinierskeho a doktorandského stupňa štúdiá, ktoré sa v súvislosti s potrebami spoločnosti a trhu práce neustále inovujú a dopĺňajú. Poskytuje vzdelanie v oblasti poľnohospodárstva a príbuzných vedných disciplín ako je napríklad agropotravinárstvo, potravinové zdroje, trvalo udržateľné poľnohospodárstvo, biotechnológie, bezpečnosť potravín, strojárská výroba poľnohospodárskych strojov a zariadení, rozvoj vidieka a regiónov, záhradníctvo, ekonomika a riadenie podnikov, medzinárodný obchod s poľnohospodárskymi komoditami, marketing a ďalšie. SPU je otvorená zelená univerzita s ponukou celoživotného vzdelávania pre všetky generácie.

V rámci úspešnej komplexnej akreditácie v roku 2009 sa SPU zaradila medzi vysoké školy univerzitného typu a v minulom roku získala prestížne ocenenie ECTS Label, udelené Európskou komisiou za zabezpečovanie a realizáciu Európskeho systému transferu kreditov a mobilit študentov. Vďaka zapájaniu sa SPU do medzinárodných programov LLP – Erasmus, CEEPUS a iných, má univerzita v súčasnosti uzatvorených 136 bilaterálnych zmlúv v rámci programu Erasmus (v európskom vzdelávacom priestore) a vyše 50 medziuniverzitných dohôd o spolupráci v celosvetovom meradle. V počte vyslaných študentov na Erasmus stáž sa SPU v roku 2010 umiest-

nila na 2. mieste z celkového počtu 28 univerzít zapojených do programu na Slovensku.

Univerzita uplatňuje v procese vzdelávania najnovšie poznatky súčasnej svetovej vedy aj výsledky vlastnej vedeckovýskumnej činnosti vrátane aktivít svojich centier excelentnosti, využíva najnovšie informačné a komunikačné technológie, rozširuje výučbu cudzích jazykov a realizuje spojenie s praxou. Svojím študentom ponúka aj bohatý mimoškolský život so športom, kultúrou a inými aktivitami pre zmysluplné využitie voľného času.

Archív redakcie dvojtyždenníka POĽNOHOSPODÁR

FAKULTY SLOVENSKÉ POĽNOHOSPODÁRSKÉ UNIVERZITY V NITRE

FAKULTA AGROBIOLOGIE A POTRAVINOVÝCH ZDROJOV

Akreditované študijné programy bakalárske

manažment rastlinnej výroby • manažment živočíšnej výroby • špeciálne chovateľstvo • udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka • všeobecné poľnohospodárstvo • výživa ľudí • hipológia

inžinierske

agroekológia • genetické technológie v agrobiológii • manažment rastlinnej výroby • manažment živočíšnej výroby • produkcia potravinových zdrojov • špeciálne chovateľské odvetvia • udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka • výživa ľudí • výživa a ochrana rastlín • výživa zvierat a krmivárstvo

doktorandské

agrochémia a výživa rastlín • fyziológia plodín a drevín • ochrana rastlín • výživa • genetika • špeciálna rastlinná produkcia • špeciálna živočíšna produkcia • všeobecná rastlinná produkcia • všeobecná živočíšna produkcia

Pracoviská FAPZ

Katedra agrochémie a výživy rastlín
Katedra botaniky
Katedra environmentalistiky a zoológie
Katedra fyziológie rastlín
Katedra genetiky a plemenárskej biológie
Katedra genetiky a šľachtienia rastlín
Katedra hydinnárstva a malých hospodárskych zvierat
Katedra ochrany rastlín
Katedra pedológie a geológie
Katedra veterinárskych disciplín
Katedra rastlinnej zootechniky
Katedra špeciálnej zootechniky
Katedra trávnych ekosystémov a kŕmnych plodín
Katedra udržateľného poľnohospodárstva a herbológie
Katedra výživy ľudí
Katedra výživy zvierat
Stredisko biológie a ekológie rastlín
Inštitút ochrany biodiverzity a biologickej bezpečnosti
Experimentálne centrum hospodárskych zvierat
Výskumný a výučbový revír

Kontakt

Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov SPU
Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
www.fapz.uniag.sk
Dekanát FAPZ ☎ +421 - 37 - 6415 496
fax: +421 - 37 - 7411 451
dekfapz@uniag.sk

FAKULTA BIOTECHNOLÓGIE A POTRAVINÁRSTVA

Akreditované študijné programy bakalárske

agrobiotechnológie • agropotravinárstvo • aplikovaná biológia • bezpečnosť a kontrola potravín

inžinierske

aplikovaná biológia • biotechnológie • technológia potravín • bezpečnosť a kontrola potravín

doktorandské

biotechnológie • technológia potravín • molekulárna biológia

Pracoviská FBP

Katedra biochémie a biotechnológie
Katedra chémie
Katedra fyziológie živočíchov
Katedra hodnotenia a spracovania živočíšnych produktov
Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
Katedra mikrobiológie
Katedra skladovania a spracovania rastlinných produktov

Kontakt

Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU
Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
www.fbp.uniag.sk
Dekanát FBP ☎ +421 - 37 - 6415 524
fax: +421 - 37 - 6415 387
dekfbp@uniag.sk

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

Akreditované študijné programy bakalárske

ekonomika a manažment agrosektoru • ekonomika podniku • kvantitatívne metódy v ekonómii • manažment podniku • medzinárodné podnikanie s agrárnymi komoditami, resp. In-

ternational Business with Agricultural Commodities • obchodné podnikanie • účtovníctvo

inžinierske

ekonomika podniku • kvantitatívne metódy v ekonómii • agrárny obchod a marketing

doktorandské

ekonomika a manažment podniku • ekonomika a manažment poľnohospodárstva a potravinárstva

Pracoviská FEM

Katedra ekonomiky
Katedra manažmentu
Katedra marketingu
Katedra štatistiky a operačného výskumu
Katedra financií
Katedra informačných systémov
Katedra informatiky
Katedra odborného jazykového vzdelávania
Katedra matematiky
Katedra spoločenských vied
Katedra pedagogiky a psychológie
Centrum celoživotného vzdelávania
Centrum excelentnosti
Centrum informačných technológií
Centrum programov Európskej únie

Kontakt

Fakulta ekonomiky a manažmentu SPU
Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
www.fem.uniag.sk
Dekanát FEM ☎ +421 - 37 - 6415 511
fax: +421 - 37 - 6511 589
dekanat@fem.uniag.sk

FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Akreditované študijné programy bakalárske

európske rozvojové programy • environmentálne manažérstvo • manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu • regionálny rozvoj

inžinierske

environmentálne manažérstvo • manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu • regionálny rozvoj

doktorandské

integrovaný rozvoj vidieka • environmental-
ny manažment

Pracoviská FEŠRR

Katedra ekológie
Katedra európskych politík
Katedra práva
Katedra regionalistiky a rozvoja vidieka
Katedra udržateľného rozvoja
Katedra verejnej správy
Jean Monnet Chair
Centrum medzinárodných programov
Centrum legislatívy Európskej únie

Kontakt

Fakulta európskych štúdií a regionálneho roz-
voja SPU
Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
www.fesrr.uniag.sk
Dekanát FEŠRR ☎ +421 - 37 - 6415 729
fax: +421 - 37 - 6531 522
dekfesrr@uniag.sk

FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJIN- NÉHO INŽINIERSTVA

Akreditované študijné programy

bakalárske

krajinne inžinierstvo • pozemkové úpravy
a geografické informačné systémy • záhradní-
ctvo • záhradná a krajinná architektúra • biotech-
nika parkových a krajinných úprav • zakladanie
a údržba športových plôch

inžinierske

krajinne inžinierstvo • záhradníctvo • záhrad-
ná a krajinná architektúra

doktorandské

krajinne inžinierstvo • záhradníctvo • záhrad-
ná a krajinná architektúra

Pracoviská FZKI

Katedra biometeorológie a hydrológie
Katedra biotechniky parkových a krajinných úprav
Katedra krajinného inžinierstva
Katedra krajinného plánovania
a pozemkových úprav
Katedra ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva
Katedra telesnej výchovy a športu
Katedra zeleninárstva
Katedra záhradnej a krajinnnej architektúry
Centrum medzinárodných programov a celoži-
votného vzdelávania FZKI
Centrum informačných a komunikačných
technológií FZKI

Kontakt

Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva
SPU
Tulipánová 7, 949 01 Nitra
www.fzki.uniag.sk
Dekanát FZKI ☎ +421 - 37 - 6415 410
fax: +421 - 37 - 6415 444
dekfzki@uniag.sk

TECHNICKÁ FAKULTA

Akreditované študijné programy

bakalárske

manažérstvo kvality produkcie • poľnohos-
podárska technika • poľnohospodárska technika
a komerčné činnosti • prevádzková bezpečnosť
techniky • technika spracovania poľnohos-
podárskych produktov • prevádzka dopravných

a manipulačných strojov • technika pre agro-
environment • výrobná technika • technika pre
obnoviteľné zdroje energie • informačné a ria-
diace systémy vo výrobnej technike

inžinierske

informačná a automatizačná technika v kvali-
te produkcie • kvalita produkcie • poľnohos-
podárska technika a komerčné činnosti • poľno-
hospodárska technika • prevádzka dopravných
strojov a zariadení • spoľahlivosť a bezpečnosť
technických systémov

doktorandské

technika a mechanizácia poľnohospodárskej
výroby • dopravné stroje a zariadenia • kvalita
produkcie

Pracoviská TF

Katedra dopravy a manipulácie
Katedra elektrotechniky, automatizácie a in-
formatiky
Katedra fyziky
Katedra konštruovania strojov
Katedra kvality a strojárskych technológií
Katedra stavieb
Katedra strojov a výrobných systémov
Katedra výrobnej techniky
Oddelenie dopravnej výchovy a služieb
Centrum výskumu obnoviteľných zdrojov
energie TF

Kontakt

Technická fakulta SPU
Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
www.tf.uniag.sk
Dekanát TF ☎ +421 - 37 - 6415 489
fax: +421 - 37 - 7417 003
dektf@uniag.sk

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin, 23. díl

Rukevník východní (*Bunias orientalis*)

Jak se u nás nejdříve objevil, to je otázka, protože první doklady o jeho existenci u nás jsou z r. 1856 z Jindřichova Hradce a z roku 1897 z Českého Těšína. Pro tyto lokality těžko můžeme předpokládat únik z botanické zahrady.

V 18. a 19. století se rukevník objevil různě po Evropě, možná se sem dostal při válkách s Napoleonem (zřejmě s krmivem pro koně ruské armády). Opravdu šířit se u nás začal po 2. světové válce, především s dováženým východoevropským obilím a osivem. Jeho původní rozšíření je sporné, názory se různí a uvádějí se různé možnosti – arménská vysočina, jižní Sibiř nebo jiho-východní Evropa. Dnes je často hodnocen jako tzv. karanténny plevel (škodlivý, s potenciálním ekonomickým významem).

Rukevník je dvouletá nebo víceletá bylina z čeledi brukvo-vitých, obvykle přes metr vysoká (120–150 cm). Přízemní listy má nepravidelně peřenolaločné, lodyžní menší, nejvyšší

jen hrubě zubaté. Celá rostlina je řídce chlupatá. Nápadné čtyřčetné žluté květy jsou v bohatém hroznovitém květenství. Kvete od května do srpna a je samosprašná. Na rozdíl od plodů většiny našich rostlin z čeledi brukvovitých (šešule a šesulky) jsou plody rukevníku nepukavé, jen 5–10 mm dlouhé, nesouměrně vejčité a zúžené v zobánek. Na povrchu jsou bradavkovitě hrbolkaté a obsahují 1–2 semena. Plod je tvrdý, při jeho otevírání semena obvykle poškodíme. Ta jsou do 2 mm velká, zrají od července do září. Klíčit začínou až po rozkladu pevného plodu.

Cesta rukevníku k nám je spojena s dovozem obilí, proto se nejdříve objevil na železničních náspech a u silnic, kolem nádraží a jiných překládacích prostor, u sil a mlýnů, později na rumišťích a polích. Drží se na půdách bohatších dusíkem v teplejších oblastech, v zemědělských i průmyslových oblastech. To u nás znamená v severních a severozápadních Čechách, v okolí Plzně, Prahy (např. Český kras), ve středním Polabí, u Brna, Olomouce, Hranic na Moravě, Ostravy. Je světlomilný a v sušších travních porostech a na opuštěných zemědělských půdách se může stát dominantním druhem, jsou známy i případy zarůstání vinic. Zatím se u nás neobjevuje v chladnějších oblastech. Ve světě se už rozšířil do Severní Ameriky a po většině Evropy (Británie, Finsko, Norsko, Švédsko, Dánsko, pobaltské státy, Polsko, Německo, evropská část Ruska). Šíří se nejen semeny, ale i úlomky kořenů při přemísťování zeminy

(i při velikosti 1 cm je úlomek schopen regenerovat a vyrůst v celou rostlinu). Rostliny poměrně dobře přežívají nepříznivé podmínky, kde se uchytí, tam obvykle zůstanou. Je to značně přizpůsobivá rostlina a má mnoho semen, která vydrží dlouho klíčivá. Z porostu na 1 m² může být až 1000 plodů, uzavírajících semena. Plody semena chrání a snadno se šíří, často projdou neporušená i zaživacím traktem zvířat.

Rukevník se dřív používal jako krmivo pro koně a pro skot, je výživný, ale dosti tuhý a skot ho nemá moc rád. Rostlinu lze používat i jako zeleninu – mladé listy mají vysoký obsah vitamínu C a bílkovin. V některých zemích – Rusku, Polsku, na Balkáně – jsou mladé listy a mladé stonky před kvetením používány do salátů. Dají se také vařit jako náhražka chřestu nebo uvařené rozmixovat. V Arménii se prý používá k přípravě národního jídla. Ale v Evropě jeho pěstování může být jedním ze zdrojů šíření. Rostlina je známa také jako nektarodárná, podobně jako příbuzná řepka. Květy jsou opylovány různým hmyzem, protože jsou mělké a široce otevřené.

V oblastech, kde se rostlina chová invazně, je nutné sledovat její výskyt. Pokud se má zabránit rozšiřování v krajině, je nejlépe likvidovat rostliny před uzráním semen. Při likvidaci je nejvhodnější postup – alespoň dvakrát za léto rostliny posekat, v případě nutnosti lze použít herbicidy.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

POZVÁNKA NA CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ ŽÁKŮ STŘEDNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL

Ve dnech 12.–13. dubna 2012 v areálu Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Benešov

Soutěž žáků studijního oboru Agropodnikání s názvem „Mladí zemědělci v akci“, kterou opět připravuje Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola v Benešově, je pořádána pod záštitou hejtmana Středočeského kraje MUDr. Davida Ratha.

Celostátní soutěže v teoretických vědomostech a praktických dovednostech se zúčastní za každou školu jeden žák čtvrtého ročníku zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání. Tato akce se koná z pověření výkonné rady Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.

Náplň soutěže

- praktická část – jízda zručnosti, poznávání osiv, hnojiv, chorob, škůdců, plevelů, plemen hospodářských zvířat, hodnocení zvířat, manipulace s nimi, poznávání a hodnocení krmiv, výpočty, obsluha a seřizování mechanizačních prostředků
- teoretická část – písemné testy z PRO, CHZ, EKO, ZAM

Kontaktní osoba: Ing. Jiří Adam, telefon 317 726 459, e-mail: j.adam@zemsbn.cz, VOŠ a SZeŠ Benešov u Prahy, Mendelova 131, 256 01 Benešov.

Srdečně zveme do Benešova a těšíme se na shledání s Vámi!

PaedDr. Bc. Ivana Dobešová, ředitelka školy

POZVÁNKA NA ZEMĚDĚLSKOU OLYMPIÁDU ŽÁKŮ STŘEDNÍCH ODBORNÝCH ŠKOL

Ve dnech 25.–26. dubna 2012 v areálu SŠ hospodářské a lesnické Frýdlant

Liberecký kraj, Regionální agrární rada Libereckého kraje ve spolupráci s Okresní agrární komorou Liberec – Jablonec nad Nisou a Střední školou hospodářskou a lesnickou ve Frýdlantě si Vás dovoluji pozvat na 7. ročník Zemědělské olympiády žáků středních odborných škol o putovní pohár předsedy Senátu PČR.

**Liberecký
kraj**

OKRESNÍ AGRÁRNÍ KOMORA
Liberec – Jablonec nad Nisou

Za každou školu soutěží dvoučlenné družstvo žáků v níže uvedených soutěžních disciplínách. Vyhodnocení nejlepších proběhne i v kategorii jednotlivců.

1. Test znalostí z rostlinné a živočišné výroby a mechanizace
2. Jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem
3. Poznávací test plodin, materiálů a plemen zvířat, odhad výměry pozemku
4. Přestavění rotačního žacího stroje ŽTR-165, z transportní do pracovní polohy a obráceně
5. Sborka a rozborka dojícího automatu DA-100 do konví
6. Práce s nakladačem UNHZ – 750
7. Sedlácký víceboj (sportovně odborné disciplíny)

Potvrzení Vaší účasti sdělte do 18. 4. 2012 sekretáře školy na telefon 482 428 861, fax 482 312 238 nebo e-mail: info@sshlfrydlant.cz. Ostatní informace na telefonu 482 428 864 nebo mobil 602 188 257, Mgr. Milan Drechsler.

Těšíme na setkání s Vámi!

Ing. Alena Dvořáková, ředitelka školy

PODKOVÁŘSKÝ SEMINÁŘ

Tradiční mezinárodní setkání podkovářů a příznivců tohoto řemesla především z České republiky, ale i z Německa, Polska a Slovenska opět připravila Střední škola řemeslná Jaroměř.

Seminář se koná ve dnech **16. a 17. března 2012** v hlavní budově školy a přilehlých dílnách a je součástí programu dalšího vzdělávání podkovářů. Na toto setkání jsou připraveny přednášky a ukázky na téma teoretické a praktické předvedení práce a využití produktů Vettec (předvede zástupce firmy Vettec pan Christop Miller) a podkování westernových koní (předvede německý podkovář Matthias Maier).

Souběžně s tímto programem bude probíhat prezentace firem nabízejících různé potřeby, pomůcky, materiály a nářadí pro podkováře. Každý podkovář si bude moci vše nejen prohlédnout, ale i zakoupit, a tím doplnit své vybavení. Rovněž je připraveno kvalitní strojní broušení kopytních nožů, štípacích kleští na rohovinu a ostatního podkovářského nářadí.

Pro účastníky setkání jsou vyhlášeny soutěže, setkají se žáci středních škol ve volném kovářství, podkováři a žáci se utkají při zhotovení podkovy, všichni návštěvníci se mohou zúčastnit klání v hodu na cíl o cenu „Podkovářský džbán“. Nebude chybět ani podvečerní přátelské posezení.

S kovářským pozdravem „RÁZ NA RÁZ“!

Zdeněk Vítek, SŠŘ Jaroměř

ZASEDÁNÍ REDAKČNÍ RADY

Stredná odborná škola Rakovice byla hostiteľom prvej letošnej spoločnej redakčnej rady časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola.

Rokovanie členov redakčnej rady k spolupráci vydavateľov časopisu ÚZEI Praha a Agroinštitútu Nitra, zhodnotenie vydavateľskej činnosti..., predstavenie vzdelávacích programov strednej odbornej školy v Rakoviciach, prehliadka Centra odborného vzdelávania a prípravy, rozšírené zasadnutie redakčnej rady a pozvaných hostí (zástupcov odborných inštitúcií – Sektorová rada SPPK, Združenie EUROPEA SLOVAKIA), diskusia k vybraným problémom pôdohospodárskeho odborného vzdelávania, výmena skúsenosti v oblasti poradenstva, odborného vzdelávania a prípravy v SOŠ na Slovensku a v Českej republike... tvořilo pestrý, přínosný a zajímavý program, který připravily kolegyně z Agroinštitútu společně s paní ředitelkou rakovické školy Ing. Máří Múdrrou.

V první části – v úvodu časopisu – se s námi můžete zamyslet nad úvahami Ing. Evy Miklovičové, zástupkyně pro praktické vyučování, která členy redakční rady provázela po školních pracovištích.

V dalších číslech vás seznámíme se školou a s vystoupeními pozvaných hostů.

80. VÝROČIE STREDNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ ŠKOLY

v Spišskej Novej Vsi

Jubileum školy je príležitosťou nielen na zdôraznenie jej poslania pri plnení súčasných i budúcich výchovno-vzdelávacích cieľov, ale aj na krátky pohľad na jej bohatú a zaujímavú históriu.

1931–1954 Zrod školy, počiatkové problémy, prvé úspechy

História Strednej poľnohospodárskej školy v Spišskej Novej Vsi je spojená so založením prvej poľnohospodárskej školy na Spiši. Na podnet notára Ľudovíta Fuzáka bola v roku 1931 založená Spišských Vlachoch **Odborná škola hospodárska**, ktorá až do roku 1945 bola jedinou strednou poľnohospodárskou školou na Slovensku s vyučovacím jazykom slovenským. Bola to tzv. zimná škola – pretože sa vyučovalo len od 1. novembra do 30. apríla, 6 dní v týždni, 8 hodín denne, okrem soboty, kedy sa vyučovalo len 4 hodiny. Od mája do októbra pracovali žiaci doma na hospodárstve. Škola bola dvojročná, ale stále mala len jeden ročník – prvý alebo druhý. V prvom ročníku sa vyučovali všeobecné odborné predmety a v druhom ročníku špeciálne odborné predmety. V začiatkoch existencie študovali na škole chlapci z roľníckych rodín vo veku 16–22 rokov i starší.

V roku 1946 sa pokračovateľom odbornej hospodárskej školy stala **Štátna roľnícko-krmovinárska škola**, ktorá sa špecializovala na krmovinarstvo. Popri odborných a všeobecnovo-vzdelávacích predmetoch sa začala na školskom majetku vyučovať aj prax. Tiež to bola dvojročná škola, ale počet žiakov rástol a tým aj počet učiteľov. Skvalitnila sa vybavenosť

školy učebnými pomôckami a zriaďovali sa prvé odborné kabinety. Vzrast nárokov na kvalifikovaných pracovníkov v poľnohospodárstve si vyžiadala zriadenie štvorročného štúdia s maturitou a v školskom roku 1950–51 sa otvára prvý ročník **Štátnej vyššej roľníckej školy**. V školskom roku 1952–53 boli všetky poľnohospodárske školy poskytujúce štvorročné odborné vzdelanie s maturitou premenované na poľnohospodárske technické školy a prešli z pôsobnosti Ministerstva poľnohospodárstva pod Ministerstvo školstva.

1954–1984 Stabilizácia a rast

Polnohospodárska technická škola sa prispôbovala požiadavkám praxe, a tak sa pomerne často menila jej špecializácia z krmovinnárstva na melioráciu, chovateľstvo, pestovateľstvo, ekonomiku poľnohospodárstva. Popri štvorročnom dennom štúdiu zabezpečovala aj rôzne formy vzdelávania pre dospelých, formou diaľkového alebo externého štúdia. V šesťdesiatych rokoch škola prežíva dôležité zmeny. Školský majetok s výmerou 269 ha bol v januári 1961 odovzdaný Štátnemu majetku v Spišskej Novej Vsi, čo malo za následok zmeny vo formách organizácie praktického vyučovania. Od tohto obdobia začína veľmi intenzívna spolupráca s poľnohospodárskymi podnikmi pri zabezpečovaní pracovísk na prax žiakov školy – ŠM Spišská

Nová Ves, JRD Spišský Štvrtok, Lieskovany, Smižany a ne-skôr aj JRD Odorín.

Významným z hľadiska histórie školy bol rok 1967, kedy dochádza k zlúčeniu Strednej poľnohospodárskej technickej školy v Spišskej Novej Vsi – odbor pestovateľstvo- chovateľstvo so Strednou poľnohospodárskou technickou školou v Bijacovciach – odbor ekonomika poľnohospodárstva. V súvislosti s orientáciou školy na ekonomiku poľnohospodárstva vznikla potreba vybudovať nové odborné učebne, najmä na vyučovanie účtovníctva, výpočtovej techniky a techniky administratívy. Škola sa rozširovala nielen materiálne, ale predovšetkým stúpala počet žiakov.

V roku 1981 škola úspešne zavŕšila polstoročie svojej existencie. V jubilejnom roku 1980–81 mala škola už 23 pedagogických zamestnancov. V 8 triedach štvorročného denného štúdia študovalo 262 žiakov odbor ekonomika poľnohospodárstva a v 5 triedach päťročného večerného štúdia 134 dospelých študovalo popri zamestnaní odbor všeobecná ekonomika.

1984–2000 Rozvoj

V školskom roku 1984–85 bol názov školy upravený na **Stredná poľnohospodárska škola**. Reagujúc na potreby poľnohospodárstva opätovne sa otvára I. ročník štvorročného denného štúdia so zameraním na chovateľstvo a pestovateľstvo. Naopak neotvorilo sa večerné štúdium všeobecnej ekonomiky. Postupne tak dochádza k znižovaniu počtu tried popri zamestnaní a zvyšuje sa počet tried denného štúdia odbor pestovateľstvo a chovateľstvo.

Spoločenské a ekonomické zmeny po roku 1989 zasiahli aj Strednú poľnohospodársku školu. Pod ich vplyvom sa škola aktívne prispôsobila novým podmienkam trhového hospodárstva. Vedenie školy pripravilo koncepciu zmeny študijných odborov. Namiesto existujúcich odborov bol zavedený nový integrovaný odbor agropodnikanie a zriadila sa **Obchodná akadémia**. Začína sa písať spoločná história dvoch škôl.

V nasledujúcich rokoch postupne končia štúdium triedy so zameraním na ekonomiku poľnohospodárstva, pestovateľstvo a chovateľstvo. V záujme uspokojenia potrieb trhu práce škola zabezpečuje v spolupráci s Okresným úradom práce v Spišskej Novej Vsi rekvalifikačné kurzy. Okrem existujúceho odborného zamerania na strednej poľnohospodárskej škole je zavedený nový odbor potravinárstvo, so zameraním podnikanie v potravinárstve.

2000–2006 Profilácia

Od roku 2000 postupne rastie záujem o štúdium a každý rok rastie aj počet žiakov. Súčasne sa zvyšuje a skvalitňuje sa materiálno-technické vybavenie školy a sú budované nové odborné učebne. Na školskom pozemku pribudlo nové multifunkčné športové ihrisko s tenisovým kurtom. V súčasnosti je kapacita školy využitá na 100 %. V súlade s prijatou koncepciou racionalizácie siete škôl došlo 1. septembra 2005 k zmene právnej formy školy na spojenú školu s organizačnými zložkami **Stredná poľnohospodárska škola a Obchodná akadémia**.

2006–2012 Súčasnosť

V roku 2008 došlo k zmene názvu Strednej poľnohospodárskej školy na Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku a preto od 1. septembra 2008 bol plný názov školy – **Spojená škola Obchodná akadémia a Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku**. Na základe rozhodnutia zriaďovateľa školy od 1. septembra 2010 opäť dochádza k zmene názvu školy na **Stredná odborná škola ekonomická** so študijnými odbormi Obchodná akadémia a Agroturistika (cestovný ruch na vidieku). V súčasnosti na škole študuje 470 žiakov v 18 triedach, vyučovací proces zabezpečuje 44 pedagogických zamestnancov.

Jubileum školy je dôležitým medzníkom a zaväzujúcim momentom do budúcnosti. Do ďalších rokov želáme škole dostatok dobrých a usilovných žiakov, svedomitých učiteľov, schopných a ochotných budovať modernú školu 21. storočia.

Ing. Jarmila Tatarková, SOŠ ekonomická Spišská Nová Ves

JAK ZNOVU PĚSTOVAT CHŘEST, ANEB DUCHOVNÍ KRIZE ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ IV. část

V průběhu 20. století můžeme sledovat čtyři zásadní transformace, které zcela změnily charakter českého zemědělství. Třetím předělem – po pozemkové reformě a odsunu českých Němců – se stala socializace zemědělství.

Předěl č. 3 – socializace zemědělství

Meziválečný liberalismus se vyčerpal a nikdo o něj nestál. Většina společnosti, nejen v obnoveném Československu, toužila po novém sociálním uspořádání, které by kladlo mnohem větší důraz na sociální solidaritu a pomoc a které by zabránilo nejen nové světové válce, ale i opakování velké hospodářské krize... Politický život v letech 1945–48 byl v Československu jenom částečně demokratický, omezený jak objektivními faktory poválečné obnovy, tak politickou vůlí povolených stran. Cesta k „vítěznému únoru“ byla otevřena dávno před tím, než skutečně nastal... Tím byl umožněn a zapříčiněn třetí zásadní předěl, totiž nástup tzv. socializace zemědělství.

Vznik JZD a státních statků

Nesystematicky již na konci čtyřicátých let a zcela cíleně v letech padesátých, což bylo určeno především sovětským „vzorem“ a přímými požadavky sovětských poradců, došlo i v českých zemích (o něco méně a později na Slovensku) k likvidaci prakticky všech dosavadních forem zemědělského podnikání a k jejich nahrazení JZD a státními statky. Zatímco státní statky vznikaly primárně na půdě, kterou stát vlastnil již dříve, ať už k ní přišel jakýmkoli způsobem (jednalo se především o půdu získanou „dokončením“ pozemkové reformy po únoru 1948 a některé majetky zabavené šlechticům a odsunutým českým Němcům), JZD budovaná na způsob sovětských kolchozů v teorii měla být dobrovolným družstevním spoluvlastnictvím svých členů a zároveň pracovníků. V těchto intencích do nich také alespoň zpočátku někteří soukromí rolníci vstupovali, neboť zemědělská družstva nižších typů se zas tolik nelišila od starších forem družstevnictví na českém venkově.

Nově zakládaná družstva však nefungovala dobře, hlavně kvůli nekompetentnímu vedení a stranickým tlakům, a proto z nich mnozí po čase opět vystupovali. Navíc představovala jenom první krok ke kýžené „sovětizaci“ českého zemědělství. Proto státní tlak přitvrdil, a ačkoli formálně vše zůstalo na bázi dobrovolnosti, na rolníky začal být vyvíjen velký tlak, aby do družstev vstupovali a aby je přeměňovali na družstva vyššího, třetího či čtvrtého typu, což fakticky znamenalo likvidaci soukromého vlastnictví.

Tento tlak začínal výhrůžkami a šel přes zvyšování daní a povinných odvodů zemědělských produktů nad únosnou mez až po nucené výměny půdy, tvrdé tresty a uvalování nucené správy za neplnění odvodů. Ruku v ruce s tím šlo znevýhodnění rolníků, kteří byli prakticky jako jediní vyloučeni ze státní sociální podpory. Do počátku šedesátých let velká většina rolníků tomuto sotva představitelnému tlaku podlehla.

Cílená likvidace selského stavu

Na venkově se sice nepodařilo rozpoutat „třídní boj“, o který strániční ideologové usilovali, bylo tím však postiženo zemědělství jako celek a ti, již měli být likvidováni prostředky třídního boje, byli odstraněni mocenským zásahem shora – také „pro výstrahu“ všem ostatním. Integrální součástí socializace venkova byla likvidace tzv. kulaků či „vesnických boháčů“, nejbohatších a obvykle také sociálně vedoucích členů venkovské společnosti, sedláků hospodařících na největších výměrách. V různých oblastech bylo vymezení „kulaků“ rozdílné a stejně tak velice záleželo na místních podmínkách, jak tvrdé represe proti nim byly zavedeny, nicméně všude došlo k vyvlastnění jejich majetků a obvykle i k nucenému odsunu celých rodin do vzdálených krajů. Výjimkou nebyly ani vykonstruované procesy ukládající tvrdé tresty, zákaz studia dětí a podobně. Tzv. Akce K, kterou podrobně popsal Karel Jech a další autoři, byla cílenou likvidací selského stavu jakožto vesnické elity a nebylo z ní prakticky úniku; postiženi byli i ti sedláci, kteří dříve vstoupili do JZD a někdy i do KSČ. Rolníkům hospodařícím na menších výměrách nebo bezzemkům se sice nejhorší represe vyhnuly, oprávněně v nich však navozovaly obavy a strach, které je vedly do zemědělských družstev lépe než nějaké ideologické přednášky (i když i takové pokusy byly, většinou ovšem pramálo úspěšné). Na počátku šedesátých let v českých zemích (a zhruba o dekádu později na Slovensku) zůstalo soukromé rolnictví zcela okrajovým fenoménem. Nebylo sice formálně zakázáno, „zatvrzelci“ však tvořili jen naprosto izolované ostrůvky a byli vystaveni trvalému omezování a šikaně, a to až do konce komunistického režimu. (Spolu-)vlastnictví půdy, dobytka, mechanizace a dalších statků, s nimiž členové do JZD vstupovali, v jejich vyšších typech ztratilo jakýkoli faktický význam, český venkov se stal „socialistickým“. Ještě než vytkneme nejdůležitější ekonomické a sociální dopady, které to přineslo, je třeba se ptát po důvodech – opět primárně politických –, které k tomu vedly.

Zemědělství – nepreferovaný sektor

Socializace venkova, prováděná bez ohledu na hospodářské důsledky, samozřejmě byla projevem podvolení se „diktátu Moskvy“, rigidním uplatňováním dogmatické stalinistické ideologie způsobem, jakým se „osvědčila“ v SSSR. Bez ohledu na to, co KSČ tvrdila v krátkém poválečném období, mělo dojít k úplné likvidaci soukromého podnikání a jeho nahrazení družstevními či státními podniky vedenými v duchu marxistické ekonomie. Zemědělství přitom navíc vůbec nebylo preferovaným sektorem a přes svůj základní charakter bylo omezováno ve prospěch protežované průmyslové výroby, především těžkého průmyslu. Znevýhodnění

pracovníků v zemědělství, jak finanční, tak sociální, nehledě na obtížnější venkovský život v porovnání s městským, proto urychlovalo urbanizaci a industrializaci. To ale nebylo vše. Dalším důvodem bylo odstranění tradičních sociálních a symbolických pout a vazeb, které usnadňovalo „socialistickou převýchovu“ celé společnosti a vykořeněným jednotlivcům v podstatě nedávalo jinou možnost, než se podvolit oficiální ideologii a důsledkům její reálně-socialistické praxe. „V malém“ si to komunisté ostatně vyzkoušeli již v případě dosídlování českého pohraničí.

Tažení proti náboženství

Boj proti „kulakům“ byl ze strany komunistických ideologů alespoň zčásti bojem proti odlišnému, konkurenčnímu symbolickému centru – bojem proti náboženství. Náboženství, ať většinové (a hůře postižované) katolické nebo v menšině případů evangelické, tvořilo důležité symbolické zázemí fungování venkovské společnosti a namnoze i základ selského étosu, který ostatní členové venkovských komunity více či méně napodobovali. Odstranění sedláků proto zároveň oslabovalo soudržnost religijních komunit, zbavovalo je jejich vůdčích představitelů a všem ostatním dále ukazovalo, jak dopadnou „tmáři“ – ti, již navzdory rozsáhlé ateizační propagandě zůstávali aktivními věřícími. Likvidace „kulaků“ tak přispívala všeobecnému tažení proti náboženství a současně zbavovala venkov jeho tradičního symbolického zázemí, což umožnilo jeho „socializaci“ i v ideové rovině. Pracovníci v zemědělství, kteří přišli o toto zakotvení, se stávali „zemědělci“ a přestávali být „rolníky“, pokud jimi doposavad byli, protože se od nich nadále očekávala loajalita vůči socialistické společnosti a její ideologii, zatímco pracovní nasazení nemuselo být nijak závratné a jejich vztah k majetku dobře vystihovalo heslo „lehce nabyt, lehce pozbyl“.

Režim s nimi, především v období normalizace, uzavřel jakousi nepsanou dohodu: zemědělcům se nově dostalo všech výhod, které měli ostatní členové společnosti, a řady dalších – šlo o kolektivní konzum, mimofinanční požitky, „přímhouření očí“ nad rozkrádáním družstevního majetku a podobně – „výměnou“ za jejich loajalitu a za to, že zůstanou pracovat v zemědělství, aby byla udržena jeho jakás takás výkonnost.

Nová sociální hierarchie

Na venkově postupem času začala vznikat nová, namnoze umělá sociální hierarchie, na jejíž špici stáli (kromě vedení družstev a dalších zasloužilých straníků) traktoristé, zatímco všichni ostatní mohli obsadit pouze nižší stupně. Právě odlivu (relativně) technicky kompetentních mužů z venkova do průmyslu totiž komunistický režim v sedmdesátých a v osmdesátých letech potřeboval zabránit nejvíce, zatímco ostatní práce mohl vykonávat prakticky kdokoli, a proto byly hůře placené a nesouvisely s nimi takové sociální výhody. Na druhou stranu se socialistickým ideologům nepodařilo vytvořit žádné alternativní nové ideové a symbolické zázemí venkovské společnosti, natož nějaký nový „étos socialistic-

kého venkova“. Venkov se stejně jako celá společnost musel spokojit s „budováním socialismu“, v němž přes všechny ideologické proklamace převládaly osobní a rodinné zájmy realizované především prostřednictvím materiální spotřeby. Kromě statusových činitelů byl právě okázalý a leckdy zcela zbytečný konzum nejdůležitějším ukazatelem sociálního postavení jedince, respektive rodiny, v relativně uzavřené venkovské společnosti víc než kde jinde. Tento (skrytý) „kapitalistický“ a režimem tiše tolerovaný aspekt byl dále posilován umožněním drobné zemědělské výroby na „záhumencích“ pro vlastní spotřebu a někdy i prodej, takže pilní zemědělci – včetně těch již pílící na vlastním kompenzovali nezájmem o družstevní či jeho rozkrádáním – bohatli a své bohatství mohli stavět na odív. Jediným důvodem pro ně ovšem byl zisk a jeho společenská demonstrace, nikoli nějaké hlouběji zakořeněné hodnoty či zájmy. Proměna sedláků a rolníků v zemědělce tak byla v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století dokonána.

Propad výkonnosti českého zemědělství

Marxističtí ideologové věřící v primárnost ekonomické „základny“ nad „nadstavbou“ byli přesvědčeni o tom, že změna vlastnictví výrobních prostředků automaticky povede ke zvýšení hospodářské výkonnosti, a to i v zemědělství. K ničemu takovému však nedošlo. Vznik JZD na počátku padesátých let naopak přinesl obrovský propad výkonnosti českého zemědělství, a to i přes nepochybné výhody, jež to mohlo přinést, tedy zvětšování výměr obdělávaných najednou, soustředění stejných typů produkce na jedno místo a podobně. Až na pár výjimek v té době ještě nemohlo dojít k výraznější technologické modernizaci a uplatňování nových vědeckých metod, protože na ně nebyly prostředky, jen zvolna se rozvíjela mechanizace, používání umělých hnojiv apod.

Přesto je ale výrazný pokles výkonnosti zemědělství paradoxní a je třeba jej klást za vinu především nekompetenci vedení tehdejších JZD a státních statků a upřednostňování politických hledisek před meritorními, což spolu ostatně souviselo. „Náhrada“ sedláků, z nichž mnozí byli velice dobře vzdělaní, a i když zdaleka nevlastnili většinu půdy, byli pro ostatní rolníky vzorem, stranickými funkcionáři často pochybných kvalit se zjevně nepovedla a v situaci, kdy probíhal odliv značné části pracovníků do průmyslu, skončila faktickou katastrofou.

Zatímco jiné sektory národního hospodářství se rozvíjely, byť často problematicky, úroveň zemědělské produkce zprvu jednoznačně poklesla a pak dlouho stagnovala. Jak o situaci v polovině padesátých let napsal historik Jan Křen, „výsledkem byla obrovská zadluženost (např. na Slovensku byla tehdy vyšší než celková hodnota družstevního majetku), pracovní odměny namnoze nedosahovaly ani životního minima, na vesnici panovala apatie, napětí a především nouze; v té době byli rolníci sociálně nejvíce zbídačenou částí společnosti“. I když později došlo ke zvýšení výroby a zlepšení sociální situace zemědělců, obojí šlo na úkor kvality.

Sociální a modernizační kroky

Druhá fáze socialistického zemědělství, lze-li to tak pro jednoduchost nazvat, začínající v šedesátých letech a trvající až do rozkladu reálného socialismu, proto nezbytně musela sáhnout jak k uvedeným sociálním krokům, zvyšujícím přitažlivost zaměstnání v zemědělství (fakticky šlo o to udržet na venkově vůbec nějaké pracovníky), tak k modernizačním krokům, které zvyšovaly jeho výkonnost. Do výroby byly masivněji zaváděny nové technologické postupy a hlavně od sedmdesátých let na venkov přicházeli i vysokoškolsky vzdělaní pracovníci, kteří je byli s to kontrolovat. Na počátku této dekády proběhla také výrazná restrukturalizace podniků, vedoucí ke vzniku velkých družstev a k jejich částečné specializaci. To sice někde přineslo určité zlepšení, avšak zemědělství nadále zůstalo masivně dotované, a i když se postupně zvyšovalo množství produkce, její kvalita ani šíře rozhodně nebyly dostatečné. V reflexi Věry Majerové, podložené empirickými

výzkumy, na tom byli mnohem lépe zemědělci jako osoby, než jejich sektor jako celek: „lidem se žilo lépe než dříve, probíhal stavební ruch na vesnici, rostly úspory obyvatel a zlepšovala se vybavenost domácností ... Souběžně rostly ekonomické obtíže podniků i státu, vyčerpávaly se přírodní zdroje, zhoršovaly se ekonomické podmínky života, komplikoval se nepřehledný systém redistribuce prostředků, rozšiřovala se korupce, protekcionismus a nepotismus, zhoršoval se zdravotní stav obyvatelstva, morální hlediska vztahu k práci slábala.“

Do této situace pak zasáhla další podstatná změna, politický převrat v listopadu 1989 a následná ekonomická a sociální transformace, při níž bylo jasné, že české zemědělství musí projít radikální proměnou.

doc. PhDr. Z. R. Nešpor, PhD., Sociologický ústav AV ČR Praha
Pokračování v příštím čísle

DEN UČITELŮ A VÝZNAMNÉ VÝROČÍ

Z „napomenutí“ Jana Amose Komenského

V letošním roce si připomínáme významné výročí – 420 let od narození pedagoga, filozofa, spisovatele, teologa J. A. Komenského.

V den jeho narození – 28. března – slavíme také Den učitelů, a proto především jim jako poděkování předkládáme následující „napomenutí“.

„...Chcete poznati člověka vzdělaného. Pohledte na jeho činy, posunky, řeči, ba i na jeho mlčení... V příznivých i nejprůzlivějších okolnostech života chová se tak, že sama věc dosvědčuje, že zná rozdíly věcí a že dovede rozeznati věci užitečné od neužitečných. Když se věci vyvíjejí podle jeho přání, nevynáší se, nenadýmá se, nestává se drzým. Potká-li jej něco smutného je stále tůž, netone, neklesá, nezoufá. Krátce, kdokoli moudrý je, ten se hodí k nesčetným mravům, praví básník. My bychom řekli: Kdokoli moudrý je, ten k nesčetným hodí se pracím (a příhodám)...“

„...Bylo právem řečeno: Jako ten, kdo chodí na sluníčku, i když se prochází z jiného důvodu, přece se ohřívá, a bude-li pokračovati v procházení, opálí-se: tak ten, kdo se stýká s lidmi (ať dobrými nebo zlými, vzdělanými nebo nevzdělanými, moudrými nebo hloupými), získá něco z jejich ducha a mravů, i když si toho není vědom. Jest tedy třeba se postarati, aby mládež národa, který chceme míti vzdělaným, byla odvrácena od nedobré společnosti...“

„...Tak tomu skutečně jest: kdokoli se rodí člověkem, rodí se jako člověk, t.j. (jak praví Klemens Alexandrinský) pole oživené. Jelikož totiž (jak dodal Hippokrates), jak se má símě k zemi, tak se mají vědy k lidskému duchu: jako není žádné pole neplodné, aby, je-li obděláváno, nepřijímalo žádné símě a neneslo plody, tak sotva který duch je naprosto neplodný, jen když se vzdělává, jen když to děje pilně, jen když se neopomíjí nic, co by tomu mohlo napomáhati...“

„...První jest, aby rodiče a živitelé položili první základ k šťastnému vzdělání ducha, a to horlivou péčí, aby děti nepotkala žádná zkáza (na životě, na zdraví, na smyslech a na mravech)..., to je uhelný kámen k pravému vzdělání ducha, první základ veřejného blaha, je-li o to dobře postaráno...“

STOPAMI VÝVOJE TECHNICKÉ VZDĚLANOSTI U NÁS

VII. část

Rozvoj techniky nemohl dlouho zůstat bez odezvy v celé oblasti školního vzdělávání a technika se stává součástí vzdělávacích programů ostatních škol.

První „Vrchnostenské nedělní a sváteční řemeslnické vyučování ve Zbraslavi“

Jeden z předních členů Jednoty, kníže Bedřich Oettingen-Wallerstein „k vyzkoušení a ověření“ zřídil u nás první řemeslnickou školu, jejíž přesné označení je v titulku. Výuka začala „od první neděle v měsíci březnu roku 1835“. Určena byla pro pracovníky jeho panství „ať šlo o mistra, tovaryše či učedníka“. Vyučovalo se, jak už z názvu plyne, každou neděli a svátek od 8–10 hod. Ačkoliv nabízeno bylo vyučování „buď v české nebo německé, anebo smíšené řeči“, většina se rozhodla pro češtinu. Obsahem výuky měly být přiměřené základní poznatky „se zřetelem na řemeslo a potřebu jednotlivých účastníků“, a to z aritmetiky, geometrie, mechaniky, chemie. Výklad měl být na výslovné přání zakladatele co nejprostší a co nejsrozumitelnější. Těm, kteří dychtili po vzdělání, měla být ukázána cesta k dalšímu vzdělání.

Zbraslavský příklad inspiroval

V dalších letech, do roku 1845, bylo mimo Prahu zřízeno deset podobných nedělních škol. Roku 1837 se také Jednota rozhodla zřídit školu ve svých místnostech v Havelském klášteře. Zájem byl značný, takže se musely rychle hledat další prostory. Byla to tehdy jediná škola v Praze, na níž se podávalo českému žactvu v jazyku mateřském vyšší vzdělání, než ho poskytovaly školy obecné. Vyučovalo se totiž v jazyku českém i německém, a to počtům, měřictví, lučbě (chemii), fyzice, mechanice a kreslení. Roku 1841 bylo rozšířeno vyučování kreslení a rýsování na všední dny, roku 1842 bylo zavedeno též modelování. Na výuce – převážně zdarma – se podílely významné osobnosti: například lékař, filosof, pedagog, Dr. Karel Slavoj Amerling (1807–1884), přírodovědec, později vysokoškolský učitel Jan Krejčí (1825–1887), sochař Josef Max (1804–1855), fyzik, univerzitní profesor František Adam Petřina (1799–1855) a další.

Roku 1846, na podnět předních představitelů národa Dr. Františka Ladislava Riegra (1818–1903), Aloise Pravoslava Trojana (1815–1893) a Karla Havlíčka Borovského, (1821–1856) se Jednota usnesla zřídit v Praze vlastním nákladem řádnou českou průmyslovou školu. O naplnění tohoto rozhodnutí bylo nutno svést urputný boj – na půdě Jednoty, na stránkách tisku i ve veřejnosti. Navrhovatelé vyhlásili ve prospěch školy i národní sbírku – úspěšnou. Byla to největší politická akce měšťanstva před březnem! (Velflík, 1906).

Dekretem ministerstva vyučování ze dne 14. dubna 1848 bylo sice zřízení školy povoleno, k realizaci však nedošlo. V Praze byla v této době založena česká škola hlavní a česká vyšší reálka, takže česká průmyslová škola by už byla „přes míru“.

Další vývoj výrazně ovlivnil Jan Evangelista Purkyně (1787–1869). Záhy po svém návratu z dvacetisedmiletého pobytu ve Vratislavi se stal velmi aktivním členem Průmyslové jednoty. Pod

jeho vedením byl ustaven zvláštní komitét, jehož jádrem se stal jím vedený „výbor pro technické vědy pomocné a průmyslové vzdělání vůbec“. Počátkem srpna 1855, již ve funkci řádně zvoleného ředitele připravované školy, předložil kompetentním činitelům učební plán a další dokumenty, včetně návrhů na učitele. Obdivuhodné! Člověk „přetížený světovým vřhlem“, navíc v sedmém desíletí svého života, „nižádné odměny nečekaje činně a bezprostředně spolupůsobí jako ředitel průmyslové školy při vzdělání učňů, zápasících se znalostí čtení a psaní“. Slavnostní otevření této nové večerní a nedělní průmyslové školy se konalo v neděli 8. března 1857. Přihlásilo se celkem 605 zájemců. Vyučovalo se předmětům odborným (stavebnímu a strojnickému kreslení, technologii, modelování, ornamentálnímu kreslení aj.) a teoretickým (geometrii, aritmetice, fyzice apod.) Vydávány byly dokonce i učební texty pod názvem Průmyslová škola za redakčního vedení J. E. Purkyně, což v době formování české odborné technické terminologie bylo velmi významné... Po Purkyňovi v roce 1860 převzal vedení školy známý pedagog, později dlouholetý zemský inspektor, ale také autor libret k Smetanovým operám Libuše a Dalibor, Josef Wenzig (1807–1876).

Jan Krejčí

Jan Evangelista Purkyně

Na cestě k celodenním průmyslovým školám

Pražská škola, jak se záhy ukázalo, nedostačovala potřebám průmyslu a živností. Průmyslová jednota začala znovu jednat. Profesor techniky, významný matematik, geodet a kartograf Karel Kořistka (1825–1906) vypracoval novou učební osnovu, pracovní komitě navrhlo novou organizaci školy se stálým sborem. Podařilo se zajistit i potřebné finanční prostředky. Na náklady pražské obce byl také jeden obecní dům upraven pro tyto účely. Ze zástupců přispívatelů byl sestaven školní výbor pro vrchní vedení školy.

Vyučování bylo zahájeno r. 1863. Škola sestávala z oddělení přípravného a z pěti oddělení odborných: stavitelského, strojnického, chemického, ornamentálního a tkalcovského. Vyučovalo se denně večer a v neděli dopoledne i odpoledne, a to česky i německy. Když továrník Daněk a Společenstvo truhlářů věnovali škole strojní zařízení, bylo zavedeno i dílenské vyučování.

V roce 1871 byla škola přeorganizována na celodenní výuku s dvouročním oddělením stavitelským a strojnickým a jednoročním oddělením pro umělecká řemesla. Do státní správy byla převzata po dlouhých průtazích až r. 1882 a teprve pak rozšířena o vyšší oddělení stavitelské a strojnické a roku 1898 o chemické. Z oddělení pro umělecká řemesla zřízena byla r. 1885 samostatná umělecko-průmyslová škola.

Škola tohoto typu nezůstala dlouho osamocena. Podobné průmyslové školy s německou vyučovací řečí vznikly zanedlouho v Brně, Plzni i Liberci. „Ministerstvo kultu a vyučování“, pověřené správou tohoto nově vznikajícího školství, připravilo v témže roce základ k organizaci průmyslových škol vyšších a nižších.

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

SRDEČNĚ BLAHOPŘEJEME

Dne 5. března oslavil významné životní jubileum – 80 let – pan Ing. Josef Rozman, CSc., odborný učitel na bývalé zemědělské škole v Moravské Třebové.

Naši čtenáři si mohou pravidelně připomínat na stránkách Zemědělské školy už desítky let jeho badatelskou a literární činnost z oblasti historie zemědělského školství, zemědělského vzdělávání, poradenství a výzkumu. Zemědělským školám zároveň pomáhá v objevování významných období z jejich historie a významných osobností, jež by jinak odešly v zapomnění. Články Ing. Rozmana mohou být každému z nás i v dnešní době dobrou inspirací a poučením.

Naše redakce i všichni jeho čtenáři mu přejeme stále ten obdivuhodný elán a potřebné zdraví, aby mohl vykonávat práci, kterou má tak rád, a ve které je naprosto nedostižitelný. A zároveň mu přejeme i hodně štěstí a radosti v kruhu rodinném a potěšení z dobrých přátel.

PLEČKA UNIHACKE

Plečkování slouží k odstraňování plevelů, kypření půdy, rušení škraloupu vzniklého od deště... Co je zajímavého na plečce firmy Annaburger? Nakypření provádí v celé šířce záběru, tedy ne jen mezi řádky rostlin. To zajišťují speciální prutová kola, která pracují pod určitým úhlem v řádku plodiny, nakypřují půdu a vybírají plevele. Plečku lze vhodně kombinovat s chemickou ochranou rostlin v normálních podnicích, u ekologických farem je to jeden ze základních strojů.

PLENIDLO GARRETTOVO

„Kde se okopnin vysévá mnoho, jako na př. řípy nebo řepky ve větších hospodářstvích, tu by různými motyčkami nestačili všechnu potřebnou práci pořídit, pročež užívají k tomu velkého stroje plecňho, jemuž říkáme veliké plenidlo Garretttovo, jelikož z továrny Garrettovy nejvíce jich k nám dochází... Jest to důmyslný stroj pro všeho druhu okopniny,

rozumí se však, že jen tenkrát upotřebitelný, když i setba byla opatřena secím strojem stejnořádkovým..., vidí se zároveň, jakým způsobem dá se řídit klikou, když se stroj má zastavit a motyčky pozdvihnouti, na příklad na souvrati, anebo, když se jede se strojem do díla a z díla...”

(Lambl, J. B.: Nauka o setbě, pěstování a sklizení plodin a jaké k tomu nářadí nejlépe slouží. Praha, 1864)

K černobílé ilustraci na první straně obálky.

OBSAH

Každé jedno dieťa stojí za to!	1
Učitelé – odepsaná profese?	2
Budoucnost odborného školství	3
Demografický vývoj v ČR a nutnost optimalizace sítě středních škol	5
Lesnické školství v Dánsku	7
Práce s dokumentem (1)	8
Kvalita lidských zdrojů – základ kvality instituce	10
Zvyšování odborné úrovně studentů	11
Projekty partnerství a zahradnická škola Rajhrad	12
Ohlédnutí za bruselskou konferencí COME-HR	13
EDUCO 2012	14
Naše společnost je nemocná	15
Nejlepší žáci v oboru tesař	16
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	16
Neobhospodařované pozemky	18
Soutěž žáků studijního oboru Agropodnikání	19
Pozvánka na Zemědělskou olympiádu žáků středních odborných škol	20
Podkovářský seminář	20
Zasedání redakční rady	21
80. výročí Střednej poľnohospodárskej školy	21
Jak znovu pěstovat chřest	23
Den učitelů a významné výročí	25
Stopami vývoje technické vzdělanosti u nás	26
Významné životní jubileum Ing. Josefa Rozmana	27
Plečka Unihacke	27
Plenidlo Garrettovo	27

REDAKČNÍ RADA

Mgr. Tatiana Belová, SPPK Bratislava
PaedDr. Mária Benedikovičová, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava
Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Mária Debrecéniová, Ph.D., Agroinštitút Nitra
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR Praha
Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš Hradečný, Praha
Ing. Zorka Husová, Národní ústav pro vzdělávání Praha
Ing. Marcela Chrenková, SPU Nitra
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra
Ing. Emil Kříž, Ph.D., IVP ČZU Praha
doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MENDELU Brno
Ing. Mária Múdra, ZŠSP Rakovice
Ing. Helena Psotová, Úrad NSK Nitra
PaedDr. Anna Sandanusová, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav Stránský, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce: Plenidlo Garrettovo z 2. pol. 18. století (více k černobílému obrázku v samostatném článku na str. 27); plečka Unihacke firmy Annaburger (barevná ilustrace, více na str. 27).

Kresby Jiřího Buchty

CONTENTS

Each child is worth our attention! An essay devoted to the Teachers' Day	1
Teachers – a finished profession? From a lecture presented at the conference TEDx held in Istanbul	2
The future of vocational education. Part II	3
Demographic evolution in the Czech Republic and the necessity to optimize the network of secondary schools	5
Forestry education in Denmark	7
Working with documents – office software packages	8
Quality of human resources – the basis of quality of the institution Presentation of the project LUZK	10
Enhancing the professional level of students Higher professional schools and secondary agricultural schools in Tabor	11
Projects of partnership and the Horticultural School Rajhrad	12
Looking back at the conference COME-HR held in Brussels	13
EDUCO 2012 International Scientific Conference on the Preparation of Teachers in the Field of Life Sciences and Agriculture	14
Our society is sick Periodic editorial from the Agricultural Chamber of the CR	15
The best apprentices in carpentry are in the Secondary Vocational School in Jaroměř	16
Slovak University of Agriculture in Nitra	16
Unfarmed lands – a space for invasive plant species	18
You are invited to the national competition of students of secondary agricultural schools	19
You are invited to the Agricultural Olympic Games for Students of Secondary Professional Schools	20
Seminar for farriers	20
Meeting of the editorial advisory board of the journal Agricultural School	21
The 80th anniversary of the Secondary Agricultural School in Spišská Nová Ves	21
How to grow asparagus again alias the spiritual crisis of Czech agriculture. Part IV.	23
Teachers' Day and an important anniversary of Jan Amos Komenský	25
Tracking the development of technical education in the Czech Republic. Part VII.	26
Warm congratulations on a jubilee	27

EDUCO 2012

str. 14

POZVÁNKY NA ODBORNÉ SOUTĚŽE ŽÁKŮ str. 19 a 20

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ

Agroinštitút Nitra
štátny podnik

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
tel.: 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč
Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

